Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 156 (14267) | 1976 оной июлиин 3, суббото | Сэн 2 мүнгэн

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР В. В. ТЕВЕЛЕВТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ИСКУССТВЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГША ГЭhЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Театральна искусствын талаар габьяатай байhанайнь түлөө Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын театрай уран зурааша Валерий Владимирович **Тевелевтэ Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной июниин 29.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР И. Ф. ШАНГИНДА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА БАРИЛГАШАН ГЭhЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын капитальна барилгын хүгжэлтэдэ габьяатай байhанайнь түлөө Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаргалгын 1-дэхи участогай бригадир Иван Фёдорович **Шангинда Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной июниин 29.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

ХОЦА НАМСАРАЕВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ГҮРЭНЭЙ БУРЯАД ДРАМЫН ТЕАТРАЙ ХУДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Москва хотодо зохёохы ажал тухай тоосоогоо амжалтатайгаар үнгэргэhэнтэйнь дашарамдуулан, театральна искусствын хүгжэлтэдэ эдэбхитэйгээр, аша үрэтэйгөөр ажаллаhанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Борголов Александр Михайловичые—сценын машинист.
Гендунова Найданние—РСФСР-эй арадай артистка.
Дашинамжилов Дашицырен Дарижаповичые—артист.
Левинтас Владимир Ульфовичые—сценын хүдэлмэришэн.
Николаев Петр Нагаслаевичые—РСФСР-эй габьяата артист.
Петухова Анна Ивановнае—ахалагша костюмершэн.
Петухов Михаил Степановичые—гэрэлэй талаар ахалагша уран зураашан.
Рабданова Базархандые — артистка.
Ринчинов Чимит Дарижаповичые—артист.
Сультимов Доржи Норбосампиловичые—артист.
Уладаева Сэрэмжэ Уладаевнае — Буряадай АССР-эй арадай артистка.
Шабагорова Бэлла Прокопьевнае—ахалагша реквизитор.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной июниин 29.

ФОТОРЕПОРТАЖ

hҮ hААЛИНЬ ДЭЭШЭЛНЭ

Үглөөнэй наранай hаял улайран гаража байха үеэр Сүхэ толой эрьедэ зуhадаг Үнгэрхэйн гүүртэдэ hаалишадай ажал үни эхилшэнхэй байгаа hэн. Мал адуулагшад П. Глушак, М. Никитенко гэгшэдэй hүниндөө манhан үнеэдээ хорёодо хаахадань hаалишад тэрэ дороо хүнэг, бидонуудаа хангируулhаар, үглөөнэйнгөө hаам эхилбэ. Ахалагша hаалишан—тоо бүридхэгшэ Полина Жарникова hү тушаан абаха үедөө hаалишадта үсэгэлдэрэй хэды шэнээн hү hааhаниие дуулгана. Гүүртынгээ коллективэй ажал хинан шалгажа байhан фермые даагша Л. Жарникова мал адуулагшадтай уулзаhаар:

— hүниндөө үнеэдээ хаана манаабта? Хэр бэлшээгдээб?—гэжэ асуухадань:

—Яhала hайн, hэрюубтэр байжа, батагана, боргооhон хомор, үнеэд зохидоор тогтожо бэлшээ,—гээд хоюулан зэргэ харюусаба.

Эбтэй эетэй энэ коллектив байгша ондо зунай бэлшээриин үедэ hү ехээр hаахаар дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаhан юм. Тиихэдээ hүнэй шанар hайжаруулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдаг болонхой. Эндэ hаалишад үнеэгээ hаахын урда тээ дэлэнгыень сэбэр уhаар угаажа аршаhанай hүүлээр хүхэндэнь тусхай тоhо түрхинэ. Богонёор хэлэхэдэ, зоотехни, ветеринарна заабаринуудые наринаар сахидаг байба.

Үнгэрхэйн фермын коллектив аймаг дотороо эрхимлэжэ гарагшадай нэгэн юм. Нёдондо эндэхи hаалишад үнеэн бүриhөө 2264 килограмм hү hаажа, мүрысөөндэ гурбадахи hуури эзэлhэн бэлэй. Арба гаран жэлэй туршада таhалгаряагүй ажаллажа байhан hаалишад Е. Жарникова, А. Кондратьева, А. Игумнова, Л. Егорова гэгшэд hү hааха даабаряа hара бүри сүм дүүргэжэ он со шалгарна.

Жэшээлбэл, эдэнэй нэгэн Анисия Кондратьева үнгэрhэн 5 hара 20 хоног соо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1200 гаран килограмм hү haажа эрхимлээ юм. Тиихэдэ фермын коллектив энэ хугасаа соо үнеэн бүхэнhөө 900 шахуу килограмм hү абажа амжаба.

Эдэ үдэрнүүдтэ Үнгэрхэйн hаалиин гүүртэдэ ехэ hү hааха, шанарыень hайжаруулха тэмсэл улам дэлгэржэ, hаалишан бүхэн зунай бэлшээриин үедэ сагаан эдеэ бүри элбэгжүүлжэ, абаhан уялгаяа, хараалhан түсэбөө заабол үлүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байнхай.

А. СУРМАЧ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: үхэршэн М. Никитенко. hаалишан А. Кондратьева.
Авторай фото.
Хяагтын аймагай «Заря» колхоз.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛАА Б?

АЛДУУhАА hУРГААЛ АБАНА ГҮ?

Улаан-Үдын аймаган «Сельхозтехника» нэгэдэлэй коллективэй хүдэлмэрине арадай хинагшад энэ жэлдэ хоёрдохёо шалгаба. «Тракторнуудые эндэ тон муугаар заhабарилна. Минии трактор эндэ заhабарилагдаhан [...]. Теэд полидо гарамсаар эбдэршоо» гэжэ «Дружба» колхозой түрүү механизаторнуудай нэгэн П. И. Радикальцев хабарай тарилгын түрүүшын үдэрнүүдтэ редакцида бэшэhэн байгаа. Тиигэхэдэ арадай хинагшад, журналистнууд Тарбагатай ошожо, «Сельхозтехникын» коллективэн [...]тай танилсаха баатай болоhон юм.

Түрүү механизаторай [...]нүүдые «Сельхозтехникын» хүдэлмэрилэгшэдтэ [...]улгаад, шалгалтын дүн[...]үдые хэблэлдэ толилоод [...]хада, энээн тушаа hанаата болоhон хүн хомор байгаа. Газетэдэ хэблэгдэhэн шүүмжэлэлэй мүрөөр ямар шье хэмжээн абтаагүй, арадай хиналтын комитедтэ, редакцида хэншье харюусаагүй.

«Сельхозтехникын» энэ нэгэдэлдэ hаяхан ошоходоо, колхоз болон совхозуудай ургаса хуряалгын техникэ мүнөө хэр зэргэ заhабаригданаб — иимэ зорилго табигдаhан байгаа. Хүдөө [...]хын техникэ заhабарилгын түсэбтэ даабаря нэгэдэлэй коллектив хангалтагүйгөөр дүүргэнэ, хүдэлмэриинь шанар тон муу байба гээд сохо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Нэгэдэлэй заhабарилгын баазэ hүүлэй үедэ нилээд hайжараа. Урданай багахан мастерскойн орондо ёhотой завод бодхоогдоо гэжэ хэлэхээр. Юhэдэхи табан жэлэй туршада заhабарилгын хүдэлмэриин хэмжээн 3 дахин шахуу ехэ болоо. Тиихэдэ ДТ-75 түхэлэй тракторнуудые hаяшагай эндэ заhабарилдаг болонхой. Эдэ бүгэдэ хадаа заhабарилгын бүхы хүдэлмэриин шанарые улам hайжаруулха эрхэ байдал эндэхи ажалшадта олгоhон байгаа бшуу. Теэд ямаршье хубилалта болоогүй гэжэ тэмдэглэмээр.

Тракторнуудай узел ба детальнуудые задалдаг участогые харабабди. Ябаhан лэ газартамнай запас частьнууд эндэ тэндэ миил хаягдашанхай, бог шорой обоолоотой, тоhодолгын зүйлнүүд шалбааг мэтээр адхаршанхай. Энэ участогта узел ба детальнуудые задалха ямаршье инструмент байхагүй. Тиимэhээ эндэхи хүдэлмэришэд мантан томо алхын хүсөөр бүхы ажалаа бүтээнэ. Жэшээнь, подшипнигуудые мулталан абахын тула тэрэл алхаяа хэрэглэнэ. Тиигэхэдэ мулталагдаhан подшипнигай ямар нэгэн эрэмдэгтэй болоhон гү, али эбдэрhэн байхань холо бэшэ ха юм.

Заhабарилгада асарагдаhан тракторнууд сэбэрлэгдээгүй байдаг гэжэ мэдээжэ. Заримдаа сэхэ поли дээрэhээ асарагдана ха юм. Теэд деталь ба агрегадуудые угааhанай hүүлээр ямаршье хубилалта болоногүй—тэдэнэр гүйсэд hайнаар сэбэрлэгдэнэгүй. «Котельнын хүсэн багадана, детальнуудые угаадаг раствороо hайнаар дулаасуулха аргагүйдэнэбди» гээд эндэхи хүдэлмэришэд бэеэ сагааруулха hэдэлгэтэй. Тиимэ hэн тулань сэбэрлэгдэхэ ёhотой деталь ба агрегадуудые 2—3 дахин угааха асуудал табигданагүй, энээн тушаа хэншье hанаагаа зобоногүй.

Үйлэдбэриин культура сахиха тухай асуудал эндэ тон hулаар табигданхай. Тракторай двигатель гү, али ямар нэгэн деталь заhабарилhанай hүүлээр тэдэнь гүйсэд сэбэрлэгдэнэгүй муухай зандаа байха юм. Тоhодолгын зүйлнүүд абразивтай худхалдашоод байна. Энэнь ямарханшье узел гү, али деталиие богонихон саг соо хэрэглэмжэhээ гаргажа болохо байна.

Заhабарилгын технологи хазагайруулhан тухай баримтануудые үшөө тоолоожо болохо. Мастерскойн ОТК-гай начальник И. Смирнов эдэ бүгэдэ дутагдалнуудые hайн мэдэжэ байбашье, ямаршье хэмжээ абанагүй. «Заhабарилга муу бэшээр хэгдэнэ. Манай мастерскойhоо гараhан тракторнууд буруутаар хэрэглэгдэнэ. Тиимэhээ түргэн эбдэрдэг байна» гээд ОТК-гай начальник И. Смирнов хэлэхэ юм. Энэмнай хангалтагүй ажалаа сагааруулха гэhэн hэдэлгэ болоно гээшэ.

Заhабарилгын хүдэлмэриин шанар муутай байhан тушаа үшөө нэгэ жэшээ дурдая. Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 11 трактор нёдондо жэл «Сельхозтехника» нэгэдэлэй мастерскойдо заhабарилагдаhан байгаа. Теэд тарилгын түрүүшын үдэрнүүдтэ бултадаа эбдэржэ, «ажалhаа гарашоо hэн». Гурбан тракторайнь двигатель, хоёройнь хойто мостнууд hалашаhан байгаа.

Улаан-Үдын аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлдэ ажал хэрэгынь бүхыдөө муу гэжэ хэлэхын аргагүй. Аймагай колхоз, совхозуудай тракторнууд, бусад техникэ хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын үедэ техническэ талааараа нёдондоной апрель hараhаа шэнэ ёhоор хангагдадаг болонхой. Тэрэнэй ашаар бүхы техникэ ашаглалга нилээд hайжараа гээд тэмдэглэхэ шухала. Тиигэжэ байгша оной хабарай тарилгын үедэ алхахынуудай тракторнууд эбдэржэ, удаан саг соо миин байлгагдаагүй, бүхы хүдэлмэринь болзортоо, муу бэшээр үнгэргэгдөө hэн.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй коллективэн хүдэлмэридэ бэрхэшээлнүүд мүн лэ дайралдана. Манай шалгалтын бригада республиканска нэгэдэлэй Оронгын отделенидэ хүрэhэн байна. Тарбагатайн мастерскойдошье, Оронгын отделенидэшье запас частьнуудай шанар тухай асуудал шангаар табигданагүй. Запас частьнуудые эльгээдэг заводуудта заhабарилагшад ехэ гомдолтой. Жэшээнь, Комсомольск-на-Амуре, Свирск хотонуудай заводуудhаа абтадаг аккумуляторнуудай пластинанууд тон муу шанартай байдаг гээд Оронгын заhабарилагшад гомдоно. Теэд тэрээн тухай хэншье hанаагаа зобоногүй, заводуудта рекламаци эльгээгдээгүй байха юм.

Дурсагдаhан предприятинуудта үшөө нэгэ «үбшэнтэй газар» бии. Тэрэнь хүдэлмэришэдэй кадрнууд тухай асуудал болоно. Тарбагатайдашье, Оронгодошье гэр байра дуталдана, хүдэлмэришэд эдеэ хоолой зүйлнүүдээр муу хангагдана. Тиимэhээ хүдэлмэришэдэй ажалhаа гаража ошохо ябадал тон олон байдаг. Жэшээнь, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Тарбагатайн мастерскойн хүдэлмэришэдэй 30 процентнь нёдондо ажалhаа гараа. Хүдэлмэришэдтэй, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдэ, республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй дэргэдэ тусхай ОРС эмхидхэхээр саг ерээ гэhэн эрилтэ табигдана.

«Сельхозтехникын» Оронгын отделениин коллектив байгша оной түрүүшын хахадай үйлэдбэриин түсэбые бүхы талааарнь дүүргэжэ шадаа. Энэ асуудалаар Тарбагатайн заhабарилагшад колхоз, совхозуудта ехэ уритэй үлэшөө,—хахад жэлэй түсэбтэ даабаринууд алишье талааараа дүүргэгдээгүй байха юм. Энэмнай коллективэй ажалай ямараар эмхид хэгдэhэнэй гэршэ болоно.

«Алдууhаань hургаал абадаг» гээд арад зоной дунда хэлсэдэг гээшэ. Үйлэдбэриин түсэб дүүргэхэ, техникэ заhабарилгын шанар hайжаруулха талаар Улаан-Үдын аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй коллектив нилээд гээгдэлдэ ороhон байбашье, тэдэнээ шүүмжэлхы ёhоор хаража, алдууhаань hургаал абанагүй гэhэн тобшолол хэмээр байна.

А. БУХОЛЬЦЕВ, республикын арадай хиналтын комитедэй штатнабэшэ инспектор; М. ШВЕЦОВ, республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй таhаган начальник; В. КРЫЛОВ, «Коммунизмын туяа» газетын корр; А. РЫЖКОВ, «Правда Бурятии» газетын корр; Б. ВАНЧИКОВ, манай тусхай корр.

ҮҮСХЭЛШЭДЭЙ АЖАЛ УРАГШАТАЙ

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хүдөө ажахын продуктнуудые бүри элбэгжүүлхээр хараалhан түсэбөө саг болзортонь сүм бэелүүлхээр социалис мүрысөөндэ хам оролсоhон аймагай ажахынуд гүрэндэ hү тушааха байгша онойнгоо түрүүшын хахад жэлэй түсэбые хахад hараар уридшалан дүүргэбэ. Тиигэжэ жэлэй эхинhээ хойшо Улаан-Үдын hүнэй комбинатда 8.238 тонно hү эльгээжэ, даабаряа 393 тонноор үлүүлбэ. hү тушааха түсэбөө болзорhоо уридшалан дүүргэхэ хэрэгтэ «Авангард», «Маяк», «Восход», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра» колхозуудай, «Заветы Ильича» совхозой hаалиин гүүртэнүүдэй коллективүүд горитой хубитаяа оруулаа.

Илангаяа республика дотороо үүсхэл гаргагшадай уряае эгээл түрүүлэн дэмжэhэн «Авангард» колхозой Барыкинай фермын hаалишад hү hааха хахад жэлэйнгээ даабари табан hара соо бэелүүлhэн юм. Энэ түрүү ажахын фермэнүүдэй коллектив тугалнуудтаа искусственна аргаар бэлдэгдэhэн hү уулгажа, бүхыдөө hаагдаhан 4.089 центнер hүнэйнгөө 3.899 центнерые гэхэ гү, али 95 процентыень гүрэндэ худалдажа амжаа. Мүнөө тус колхозой hаалишад июль hарын эхин болотор hү hааха, гүрэндэ тушааха юhэ hарынгаа түсэб сүм дүүргэжэ, түйлаhан амжалтаяа улам батадхахаар хараалнад.

Тиихэдэ «Маяк» колхоз баhал түсэбөө холо уридлажа ябана. Жэлэй эхинhээ хойшо 8.500 центнер hү гүрэндэ тушаажа, зорилгоёо 1.600 центнерээр үлүүлээд байнхай. Республика дотороо үүсхэл гаргаhан Бурнашевой фермын hаалишад мүрысөөндэ онсо эрхимлэжэ ябана. Жэшээлбэл, дүршэлтэй hаалишад А. Черных, Е. Ермакова, Н. Богочева гэгшэд социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэбэ.

А. НАГАСЛАЕВ.

Улаан-Үдын аймаг.

ЕВРОПЫН КОММУНИС БА ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИНУУДАЙ КОНФЕРЕНЦИИН ДОКУМЕНТЫЕ СОВЕТ ХҮНҮҮД hАЙШААН ДЭМЖЭНЭ

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАНГАХЫН ТҮЛӨӨ

Москвадахи Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ автомобильна заводой коллектив КПСС-эй дотоодын болон гадаадын ленинскэ политикые халуунаар дэмжэжэ байhанаа мэдүүлнэ. Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференцидэ КПСС-эй делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэдэ зорюулагдаhан олоной хабаадалгатай митинг июниин 30-да эндэ үнгэргэгдэбэ.

Уласхоорондын шахардуу байдал hуларуулха, дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ нүхэр Л. И. Брежнев гайхамшаг хубитаяа оруулна гэжэ заводой парткомой секретарь А. К. Жидков, токарь И. А. Просвирин, ахалагша мастер М. Ш. Нашен, залуу мулигшэ Наталья Козлова гэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл саашадань бэхижүүлгэдэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангалгада энэ конференци горитой нүлөө үзүүлхэ байна гээд эдэнэр мэдүүлбэ.

Предприятиин коллектив габшагай ажалаараа КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруулха юм гэжэ митингдэ хабаадагшад баталагдан абтаhан тогтоол соогоо элирхэйлээ.

ХҮН ТҮРЭЛТЭНЭЙ АША ТУhАДА

Манай оньhожоруулагдамал отряд. Раздельнянска районой «Шляхом Ленина» колхозой бүхы ажалшадтал адли, Советскэ Союзай Коммунис партиин делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци дээрэ хэлэhэн үгые сэдьхэлээ хананrяар угтаба.

Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ соохи тобшололнууд, тодорхойлолгонууд хүн түрэлтэнэй гэрэлтэ hайхан ерээдүйн түлөө тэмсэлэй манлайда ябадаг түрэл оронойнгоо хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэ гэhэн удхатай байна гэжэ тоолонобди. Тодорхойлон хэлэхэдэ, манай отряд энэ жэлдэ 695 гектар дээрэ кукуруза ургуулжа, 410 гектарай туд бүриhөөнь 50 центнер ороhо хуряахаар уялга абаба.

Бүхы дэлхэйн коммунистнуудай эгээл hайн hанхан уг зорилго туйлахын — Европо түбидэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын тула эсэшэ сусашагүй оролдолго гаргажа байhанайнь түлөө бидэ тосхонойнгоо ажалшадай үмэнэhөө Коммунис партидаа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ гүнзэгы сэдьхэлhээ баяр баясхалан хүргэнэбди.

П. И. ЛИЛИЦА,
оньhожоруулагдамал отрядай хүтэлбэрилэгшэ, Социалис Ажалай Герой;
А. И. ФЕСЕНКО,
партгрупорг.
Одессын область.

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМ СОВЕТ ЗАН ЯБАДАЛ

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгые анхаралтайгаар шагнабабди. hүүлээрнь полевой стануудта, фермэнүүд дээрэ, механическа мастерскойнууд соо хүнүүд сугларжа, hанамжануудаа хэлсэhэн байна. Энэ үгэ соо уласхоорондын байдалда гүнзэгы шэнжэлэл хэгдээ гэжэ тэдэ мэдүүлээ. Тиимэhээ Л. И. Брежневэй Берлиндэ хэлэhэн эдэ үгэнүүдые бүрин дэмжэнэбди: «Пролетарска интернационализмын агууехэ сургаал hургаалнуудта үнэн сэхэ манай парти Совет оронойхи заяае Европын ба бүхы дэлхэйн бусад оронуудай хуби заяанhаа хэзээдэшье таhалдаггүй юм...».

Берлиндэ болоhон конференци дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ коммунистнуудай агууехэ ленинскэ партиин нэрэ хүндые улам дээшэнь үргөө.

И. И. КУХАРЬ,
Московско областиин Ленинскэ районой Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой.
(ТАСС).

ТАСС — ШЭНЭ hОНИН

Нүхэр Л. И. Брежнев нүхэр Э. Берлингуэртэй хөөрэлдэбэ

Л. И. Брежнев Италиин Компартиин Генеральна секретарь Э. Берлингуэртэй июниин 30-да Берлиндэ уулзажа хөөрэлдэбэ.

hая үнгэргэгдэhэн парламентын hунгалта дээрэ Италиин Компартиин туйлаhан ехэ амжалтаарнь Л. И. Брежнев Э. Берлингуэрые халуунаар амаршалаад, оронoo шэнэдхэн хубилгахын түлөө, эб найрамдалай, демократиин, национальна бэеэ даа hан байдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө Италиин коммунистнуудай тэмсэлдэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсөө.

КПСС-эй, Италиин Компартиин хоорондохи, совет ба итальян арадуудай хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое саашадань бэхижүүлхын тула Л. И. Брежнев, Э. Берлингуэр хөөрэлдөөнэй үедэ hанамжануудаа хэлсэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарёв хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

(ТАСС).

Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци мордобо

БЕРЛИН. (ТАСС-ай тусхай корр.) КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци Москва ошохоёо июлиин 1-дэ Берлинhээ мордобо. Тэрэ Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференцидэ хабаадалсаhан байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарёв, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев делегациин бүридэлдэ оробо.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд К. В. Русаков, Л. М. Замятин, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн А. И. Блатов делегацитай хамта мордолсоо.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Э. Хонеккер, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд Г. Аксен, Г. Гофман, Х. Зиндерман, Э. Мильке, Г. Миттаг, П. Фернер, К. Хагер, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд В. Вальде, Г. Клайбер, Э. Кренц, В. Яровинский гэгшэд Шенефельд гэжэ аэродром дээрэ нүхэр Л. И. Брежневые, делегациин гэшүүдые халуунаар үдэшэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-hээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидадууд А. М. Александров, В. В. Загладин, Германида байдаг совет сэрэгүүдэй бүлэгэй ахамад командалагша армиин генерал Е. Ф. Ивановский үдэшэгшэдэй дунда байлсаа.

Нүхэр Л. И. Брежневтэ, делегациин гэшүүдтэ пионернүүд баглаа сэсэгүүдые барюулба.

Экономическа туhалалсалгын Соведтэ

Экономическа харилсан туhалалсалгын Соведэй сессиин XXX заседани байгша оной июлиин 7-до Берлиндэ нээгдэхэнь.

Үгээ ойлголсоhоной үндэhөөр, сессиин XXX заседани СЭВ-тэ хабаатай оронуудай правительствануудай толгойлогшонорой хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэхэ байна.

Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци Москва бусажа ерээ

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Берлиндэ болоhон конференцидэ хабаадаhан Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци июлиин 1-дэ Москва бусажа ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев делегацие толгойлhон байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарёв, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев делегациин бүридэлдэ ороhон байгаа.

Нүхэд В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. У. Черненко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд Б. П. Бугаев, Г. С. Павлов, Н. М. Пегов, Г. Э. Цуканов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидадууд О. Б. Рахманин, С. К. Цвигун, Г. К. Цинев гэгшэд Шереметьевскэ аэродром дээрэ нүхэр Л. И. Брежневые, делегациин гэшүүдые угтаа.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд К. В. Русаков, Л. М. Замятин, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн А. И. Блатов делегацитаи хамта Москва ерэбэ.

ГДР-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Г. Отт угтагшадай дунда байлсаа.

(ТАСС).

Хахад жэлэй түсэб дүүргэгдээ

Ороной промышленна предприятинуудай коллективүүд КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын, түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн, шэн габьяатайгаар ажаллажа байна. Союзна республиканууудай Центральна статистическэ управлениинүүдэй мэдээсэhэнэй ёhоор, Украинын ба Литвагай ССР-нүүдэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд продукци худалдаха, гол зүйлэй элдэб эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ зургаа hарынгаа түсэбые болзорhоонь урид дүүргэбэ.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси

КПСС-эй XXV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДТЭЙ ЗОХИЛДУУЛАН, ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ БА ШАНАРЫЕНЬ

Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, депутат нүхэр А. И. КОРАБЛЕВОЙ элидхэлһээ

Нүхэд депутадууд! Манай Эхэ орон, олон национальна арад зон Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө үсэд шангаар ажаллажа байнхай. Фабрика ба заводуудта, тарялан ба адууһа малай фермэнүүд дээрэ, барилгын талмайнууд болон научна эмхи зургаануудта арбадахи табан жэлэй айхабтар ехэ зорилгонууд бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ эхи лэнхэй.

Манай республикын ажалшад бүхы совет хүнүүдтэ адли арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй үнгэрһэн үе соо социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байна. Түрүүн тооложо үзэһэнэй һоор, промышленна продукци худалдаха хахад жэлэй түсэб 102 процент дүүргэгдэхээр багсаагдана. Гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ худалдаха түсэбтэ даабари бэелүүлэгдээ. Үнгэрэгшэ хабартаа сагай уларилай хэды тааралжагүй байбашье, республикын колхоз болон совхозууд ороһото ба тэжээлэй ургамалнуудые, овощ болон хартаабха тариха даабаряа дүүргэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ, ургаса хуряалгада бэлдэлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Манай орон дотор хэгдэдэг бүхы юумэн хадаа арад зоной материальна болон культурна ажабайдалые саашадань һайжаруулха талаар партиин тодорхойлһон хараа шугамай гол зорилгодо сэхэ хабаатай байха юм. «Манай бүхы түсэбүүд, манай партиин политика болбол совет арадта ажабайдалай һайн эрхэ байдал хангаха хэрэгтэ зорюулагданхай» гэжэ Л. И. Брежнев Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой хүдэлмэришэдтэй уулзаха үедөө хэлэһэн байгаа.

Партиин энэ гол зорилгые шиидхэхэ нэгэ замынь юуб гэбэл, арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүри олоор бүтээн гаргадаг болохо, шанарыень эрид һайжаруулха хэрэг болоно. Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа элбэгжүүлхэ талаар орон доторнай горитой ажал ябуулагдаһан байна.

Манай орон дотор арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүри элбэг болгожо, шанарыень улам һайжаруулха бүхы арга боломжо бии гээшэ. Тиигэбэшье тэдэ арга боломжонууд гүйсэд һайнаар хэрэглэгдэнэ гэхын аргагүй. Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ асуудал зарим газарта тоогдоногүй, тэрээндэ анхарал багаар хандуулагдана. Тиимэһээ арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые эрид һайжаруулха эрилтэ түсэблэлгын ба ажахын органуудай, партийна, советскэ, профсоюзай организацинуудай, министерствэнүүд болон албан зургаануудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ КПСС-эй ЦК табина.

КПСС-эй XXV съездын заабаринуудһаа уламжалан, арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые бүри дээшэлүүлхэ хэрэгэй тон ехэ удха шанартай байһаниие хараада абажа, республикын Министрнүүдэй Совет энэ асуудалые Верховно Соведэй сессиин үзэмжэдэ табиһан байна.

Нүхэд депутадууд! Арадай үргэн хэрэглэлэй олон тоото эд бараа үйлэдбэрилгые саашадань дээшэлүүлхэ бүхы арга боломжо манай республика дотор бии гээшэ. Совет засагай үедэ Буряад орондо томо 200-гаад предприяти байгуулагданхай. Республикын хүдөө ажахы танигдахаар бэшэ болотороо хубилаа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые болон түүхэй эд үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ арга боломжонууд олдонхой. Хэдышье орёо, тон ехэ удха шанартай асуудалнуудые шиидхэжэ шадаха мэргэжэл һайтай кадрнууд бии болонхой, республикымнай газар дайда ашагта малтамалнуудаар баян гэжэ элирүүлэгдэнэ.

Машинануудые, станок ба түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргаха, ашагта малтамалнуудые абаха предприятинуудтай хамта республика дотор арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг промышленностиин һалбаринууд мүн лэ түргэнөөр хүгжөөгдэнэ. Тэдэнэй тоодо мяха ба һүнэй, загаһанай, текстильнэ, оёдолой ба мебельнэ предприятинууд ороно. Республика дотор гаргагдадаг промышленна бүхы продукциин хахадһаа ехэниинь дурсагдаһан предприятинуудта бүтээгдэдэг байна. Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг предприятинуудые шэнэдхэн заһабарилха ба үргэдхэхэ, тэдэнэй хүсэ шадалые гүйсэдөөр хэрэглэхэ талаар һүүлэй үедэ ехэ юумэн хэгдэһэн байна. Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нютагай материалнууд болон түүхэй эд ехээр хэрэглэгдэдэг болоо. Энэ асуудал республикын Министрнүүдэй Соведэй, нютагай органуудай сагүргэлжын анхаралда абтанхай.

Эдэ бүгэдын ашаар үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа, тэрэ тоодо эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ республика доторнай 37,5 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна. 2 миллион шахуу түхэригэй продукци түсэбһөө үлүү гаргагдаа. Мүнөө республика доторнай арадай үргэн хэрэглэлэй 670 гаран зүйл үйлэдбэрилэгдэдэг болоһон байна.

Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ республикын нютагай ба эдеэ хоолой промышленностиин министерствэнүүдэй, «Бурмясопром», һүнэй промышленностиин нэгэдэлнүүдэй предприятинууд горитойхон хубитаяа оруулһан байна. Мүн тиихэдэ энэ асуудалаар союзна ба союзно-республиканска мэдэлэй предприятинуудта ехэ юумэн хэгдэнэ. Жэшээлэбэл, «Электромашина» заводой коллектив юһэдэхи табан жэлэй туршада үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые 3 дахин, прибор-бүтээлгын завод 2,9 дахин, локомотив-вагон заһабарилгын завод—2,2 дахин, нарин сэмбын комбинат—37 процентээр, «Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинууд—1,5 дахин ехэ болгоһон байна. Мүн республикын ой модоной ажахын министерствын, агнуури-олзоборилгын ажахын управлениин предприятинууд һайн дүнгүүдтэй гараа.

Гэхэтэй хамта энэ хэрэг республикын бүхы предприятинуудта жэгдэ һайнаар шиидхэгдэнэ гэхын аргагүй. Дутуу дунданууд үшөө дайралдаһаар. Республикын машина бүтээлгын предприятинууд арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые саашадань дээшэлүүлхэ талаар биратай ажал хэнэгүй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэһэн байна. Гадна Улаан-Үдын прибор бүтээлгын «Теплоприбор», авиационно заводуудта тиимэ бараа үйлэдбэрилгэ жэл бүри бага болгогдодог байха юм. Республика дотороо үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүри ехээр гаргаха аргатай байбашье, тиимэ зүйлнүүдые ондоо область ба хизаарнуудһаа асардаг ушар дайралдаһаар зандаа. Жэшээлбэл, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай тооложо үзэһэнэй һоор 40 гаран зүйл ондоо тээһээ зөөгдэдэг байна.

Энэ асуудал гансата шиидхэгдэхээр бэшэ юм аа даа. Гансал хүнэй һанал бодолһоо дулдыдаха хэрэг бэшэ. Тиимэ эд бараа элбэгжүүлхын тула үйлэдбэреэ бүри үргэдхэхэ, материально-техническэ хангалгые һайжаруулха, мүн кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэй болоно. Тиигэбэшье энэ асуудалда гүрэн түрын удха шанартайгаар хандадаг предприятинуудта бүхы юумэн олдодог, эд бараан һайн шанартайгаар гаргагдадаг байна гэжэ элидхэлшэ онсо тэмдэглэбэ.

Жэшээ болгон локомотив-вагон заһабарилгын заводые хараад үзэе. Юһэдэхи табан жэлэй туршада үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ 2-һоо үлүү дахин ехэ болгогдоһон байна. Тэндэ шэнэ түхэлэй 16 зүйл бүтээгдэдэг болоо. Тус заводто үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ тусхай цех, конструкторско-технологическа бюро эмхидхэгдэнхэй. Иимэ бараа саашадань бүри ехээр бүтээдэг болохо, шанарыень һайжаруулха хэмжээ ябуулгануудые хараалһан түсэб энэ заводто зохёогдоһон байна.

Гэхэтэй хамта арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые һайжаруулха асуудалда республикын зарим предприятинууд бага анхарал хандуулдаг байна. Зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалые анхарнагүй, гол үйлэдбэриин дэмнан тойбо татаһан гэһэн шалтаг бариха һэдэлгэтэй байдаг. Улаан-Үдын шэлэй, киномеханическа, Тимлюйн цементын заводуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ энэ асуудал сэхэ хабаатай. Жэшээнь, Улаан-Үдын шэлэй завод 1972—1975 онуудта шэлээр хэгдэһэн шэнэ түхэлэй амһарта, аквариумуудые бүтээхэ даабаритай байһан юм. Үйлэдбэриин зохихо талмайтай, һайн түхеэрэлгэтэй байбашье, энэ даабари дүүргэхэ талаар ямаршье ажал эндэ ябуулагдаагүй, хэтэрхэдээ урдань бүтээдэг зүйлнүүдээ бүри үсөөрүүлһэн байха юм. Тимлюйн цементын заводой коллектив 1972—1975 онуудта 430 тонно багсаалагдаһан извёстко гаргажа, худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ үгэхэ ёһотой байгаад, оройдоол 42 тонно гаргаһан байха юм. Улаан-Үдын киномеханическа завод үхибүүдэй мебель бүтээхэ даабаряа орой доошье эхилээгүй байна.

Республикын зарим предприятинууд түсэблэлгын ба худалдаа наймаанай эмхинүүдэй зүбшөөлгүйгөөр үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэеэ бага болгоно гэхэ гү, али оройдоошье гаргахаяа болиһон байха юм. Жэшээлбэл, авиационно заводой коллектив кухниин мебель үйлэдбэрилгые зогсоогоо. Судна бүтээлгын заводто сувенирнүүд гаргахаяа болинхой. Республикын «Сельхозтехника», «Бурятстройматериалы» нэгэдэлнүүдэй, ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын министерствын предприятинууд үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ даабаряа дүүргэнэгүй.

Республикын нютагай, эдеэ хоолой промышленностиин, ой модоной ажахын министерствэнүүдэй, «Забайкаллес» нэгэдэлэй, түлишын промышленностиин управлениин олохон предприятинууд үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ бүхы арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэнэгүй. Энэ асуудалаар дайралдадаг дутагдалнуудые дары усадхаха эрилтэ партиин Центральна Комитет табина.

Нүхэд депутадууд! Мүнөө үедэ манай оронои арад зоной ажабайдал жэлһээ жэлдэ улам һайжаржа, һайн шанартай эд бараа худалдан абаха эрилтэ табидаг болохо байна. Тиимэһээ энэ асуудал партийна, советскэ органуудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй сагүргэлжын анхаралда байха зэргэтэй.

Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг республикын зарим предприятинууд продукциин шанар һайжаруулха талаар һүүлэй үедэ горитой алхам хээ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Жэшээнь, республикын нютагай промышленностиин министерствын предприятинуудта 1975 ондо гаргагдадаг продукциин 93 процентнь, эдеэ хоолой промышленностиин министерствын предприятинуудай 79 процентнь 1 дэхи категориин шанартайгаар бүтээгдэһэн байна. Мебелиин, нооһон бүдэй, кондитерска зарим зүйлнүүдэй шанар нилээд һайжараа.

«Бурмясопром» нэгэдэлэй предприятинуудай бүтээдэг 4 түхэлэй колбаса Гүрэнэй эрхим шанарай тэмдэгтэй болоо. Прибор бүтээлгын заводто хэгдэдэг «Агидель» гэжэ электробритвэ, нарин сэмбын комбинадта гаргагдадаг «Юбилейная» гэжэ нооһон бүд мүн лэ Гүрэнэй эрхим шанартай болоһон байна.

Энэмнай продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ туйлагдаһан түрүүшын алхам болоно. Республикын предприятинуудта бүтээгдэдэг үргэн хэрэглэлэй эд бараанай шанар үшөө һанаһандаа хүрэнэгүй, хүн зоной эрилтэдэ хүрэмөөр бэшэ хуушан түхэлэй зүйлнүүд үшөө бүтээгдэһэн зандаа.

Улаан-Үдын авиационно заводто бүтээгдэдэг «Белка» гэжэ хубсаһа угаадаг машина һайн шанартайгаар гаргагдадаг һэн. Тэрэниие хүн зон ехэ дуратайгаар худалдан абадаг байгаа. Тиимэ машина бүтээжэ эхилһээр 20 гаран жэл үнгэрөө. Энэ үе соо шэнэ түхэлэй һайн шанартай машинанууд бии болоо. Теэд авиазаводой коллектив продукциингаа шанарые һайжаруулха, шэнэ түхэлэй машинануудые бүтээхэ асуудалые анхарнагүй. Иимэрхүү дутагдалнууд Улаан-Үдын «Теплоприбор», «Электромашина», судна бүтээлгын заводуудта дайралдадаг байна.

Манай ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, тэдэнтэй хамта худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй хуушарһан түхеэрэлгэ һэлгэхын, хүн зоной эрилтэ шэнжэлэн хангахын түлөө һулаар оролдодогые эдэ жэшээнүүд гэршэлнэ гээшэ.

Ямар түүхэй эд болон материал хэрэглэгдэнэб, үйлэдбэриин технологи хэр зэргээр сахигданаб, ямар мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд хүдэлнэб—эдэ бүгэдэһөө эд бараанай, эдеэ хоолой шанар дулдыдаха юм. Энэ талаар республикадамнай нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

Гэбэшье, дутуу дунданууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд манда бага бэшэ. Эд бараа үйлэдбэрилхэ технологиин хэр зэргэ сахидагые абаад үзэе. Батлагдан абтаһан стандарт, түхэл шэнжэ сахигдан, шанар һайжаруулха талаар хараалагдаһан бүхы хэмжээн бодото дээрээ бэелүүлэгдэн, эд бараан, эдеэ хоол гаргагдаха ёһотой гээшэ.

Тиигэбэшье хубсаһа хунар, гутал, малгай, мебель, эдеэ хоолой зүйлнүүдые, ажахын зарим хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ технологи сахилгада хайша хэрэгээр хандаһан ушар үзэгдэнэ. Энээнһээ боложо, муу шанартай продукци гаргагдана, түүхэй эд, материал хэмһээ үлүүгээр гаргагдана.

Улаан-Үдын һэеы гуталай фабрикын үйлэдбэриин технологи 20 гаран зүйлөөр эбдэгдэнэ гэжэ гүрэнэй худалдаа наймаанай инспекциин хүдэлмэрилэгшэд элирүүлбэ. Тиимэһээ тус фабрикын продукциин 12—17 процентын голодоһондо ородогынь дэмы бэшэ. Улаан-Үдын Ивалгын кондитерска, Галуута-Нуурай оёдолой фабрикануудай байдал энээнһээ дээрэ бэшэ байна.

Арад зоной үргэн хэрэглэлэй олон янзын эд бараан, эдеэ хоол, мал ажалай продукциһаа абтана. Тиимэһээ мал ажалай продукциин шанар һайжаруулха тон шухала. Гэбэшье, энэ талаар манда ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ. Гүрэндэ муу шанартай һүн, нооһон, хүшэ багатай, заа шэгнүүртэй мал олоор тушаагдана. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэл Улаан-Үдын, Яруунын, Захааминай, Хяагтын аймагуудай колхоз, совхозуудай худалдаһан һүнэй 25 процент гүрэнэй стандартда таарахагүй байшоо.

Арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараанай шанар һайжаруулхын түлөө тэмсэл хэхэ—шухалын шухала зорилго мүн. Продукциин шанар һайжаруулга эмхидхэн хүтэлбэрилгэ ехэ удха шанартай. Энэ талаар Львовско областиин түрүү предприятинуудай болон партиина организацинуудай ябуулжа байгаа хүдэлмэриин дүй дүршэлые партиимнай Центральна Комитет һайшаагаа юм. Энээнтэй дашарамдуулан, КПСС-эй обком баһал тусхай тогтоол абаа.

Шанар һайжаруулха талаар Львовско партийна организацинуудай дүй дүршэлые халан абаха гээшэ гүрэн түрын удха шанартай хэрэг. Энээниие түргэнөөр хэрэглэхын түлөө партийна организацинууд, предприяти, организаци, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд ехэ бэлэдхэл хэхэ зорилготойгоор оролдохо ёһотой.

Эд бараанай, эдеэ хоолой шанар һайжаруулха талаар бии байһан бэшэшье арга боломжонуудые үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, промышленна болон худалдаа наймаанай предприятинууд хоорондоо договор баталха ёһотой. Тэрэнэйнь гол удха—«Эрхим һайн шанартай продукци гаргаха—эрхим һайнаар худалдаха» зорилго болоно. Участок бүхэндэ продукци ямаршье дутагдалгүйгөөр гаргахын, шанарай талаар өөрын тэмдэгтэй болохын түлөө социалис мүрысөөн бага бэшэ нүлөө үзүүлнэ.

Ажалшадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа, эдеэ хоол гаргадаг предприятинуудай коллективүүдтэ, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табихынгаа хажуугаар, тэдэнэй ажал хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр табиха, туһалха зорилготойбди. Энэ гансашье министерство болон албан зургаануудта хамаатай бэшэ, нютагай Соведүүдтэ, түсэблэлгын органуудта, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ, эд бараа, эдеэ хоол абадаг, гаргадаг организацинуудта, финансово-банкын органуудта баһал адли хамаатай хэрэг гээшэ.

Һүүлэй үедэ нютагай Соведүүдэй олонхи гүйсэдкомууд, түсэблэлгын органууд арад зондо хэрэгтэй эд бараа, эдеэ хоол ехээр абаха асуудал эдэбхитэйгээр шиидхэдэг болонхой. Тэдэнэр ажахыда хэрэгтэй, хүн зоной соелой, ажаһуудалай эрилтэ хангаха эд бараа гаргаха талаар хэрэглэгдээгүй арга боломжо элирүүлжэ, оложо, партийна организацинуудай урда табина, гүйсэдкомуудаингаа заседани дээрэ гү али Соведүүдэй сесси дээрэ харуулан хэлсүүлнэ.

Энэ асуудалда нютагай бүхы Соведүүдэй гүйсэдкомууд анхаралаа табина гэхын аргагүй. Нэгэ иимэ жэшээ дурдая. Улаан-Үдын пивын завод мүнөө хүндэхэн байдалда ороод байна. Тэндэ упан ба уурал дуталдана. Завод түсэбөө дүүргэнэгүй. Улаан-Үдын городской Совет гү, али Советскэ райсовет энээгээр һонирхохо бодото хэмжээ абаха ёһотой байгаа. Заводой гаргадаг продукциин ехэнхинь город соо худалдагдана хаям. Харин тиихэдэ горсоведшье, райсоведшье энэ хэрэгтэ анхаралаа табяагүй. Пивын заводой республикын эдеэ хоолой промышленностиин мэдэлдэ һэн хадань, тэдэнэр лэ һанаагаа зобог гээд орхижорхиһон байна.

Кабанскын, Түнхэнэй, Хяагтын аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд хүн зондо хэрэгтэй эд бараа, эдеэ хоол гаргадаг предприятинуудта анхаралаа һайса табинагүй. Үнгэрөөшэ жэл дурсагдаһан аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд энэ асуудал сесси дээрэ табяагүй, гүйсэдкомуудайнгаа заседани дээрэшье үсөөн хараа.

Ажалшадай эрилтэ хангаха эд бараа, эдеэ хоол хэды шэнээн гаргаха түсэб табиха, тэрэниие үйлэдбэрилдэг предприятинуудые материально-техническэ талаар хангаха хэрэгтэ үшөөл ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ.

Хүн зоной худалдан абаха арга боломжо һайса шэнжэлжэ ерээд, тэдэндэ хэрэгтэн эд бараа, эдеэ хоол гаргаха ёһотойбди. Харин тиихэдэ энэ хэрэг манай республикада үшөөл шиидхэгдээдүй байһаар. Промышленна болон худалдаа наймаанай предприятинуудай хоорондохи холбоо барисаан нилээд дутагдалтай.

Энэ асуудалда республикын худалдаа наймаанай министерство ехэ анхарал хандуулха уялгатай. Арад зоной худалдан абаха арга боломжо һайса шэнжэлэнгүй эд бараа гаргахада, хожомынь тааралжагүй байдал тохеолдоно. Юуб гэхэдэ, хүндэ хэрэггүй эд бараан ехээр гаргагдажа, магазинай дарамта болоно. Тэрэнһээ боложо, зарим предприятинууд экономическа хүндэ байдалда ороно.

Бүтээн гаргагдаһан эд бараа, эдеэ хоолоо үзэмжэтэй зохидоор, гоё һайханаар багсалжа, гадарлажа худалдаха, шэнэ продукци тухайгаа хүн зондо ойлгуулха, харуулха хэрэгтэ бии байһан дутагдалнууд тухай элидхэлшэ тогтон хэлэбэ. Энээниие республикын гүрэнэй түсэблэлгын комиссида, худалдаа наймаанай министерствэдэ, мүн энээндэ хамаатай бэшэшье албан зургаануудта даалгаха, бодото хэмжээ абахынь уялгалха саг ерээ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, республика дотор арад зоной үргэн хэрэглэлэн эд бараа үйлэдбэрилгые саашадань хүгжөөхэ ба шанарынь һайжаруулха ехэ хэмжээнүүд хараалагдажа байна. Һаяхана КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоол баталан абажа арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа 1976—1980 онуудта гаргаха даабари министерствэнүүдтэ, албан зургаануудта, союзай болон союзно-республиканудай мэдэлдэ байгаа предприятинуудта үгэбэ.

Эдэ жэлнүүдтэ шэнэ эд бараан, хэрэгсэлнүүд олоор нэмэгдэн гаргагдаха. КПСС-эй обкомой бюрогой, республикын Министрнүүдэй Соведэй даабариин ёһоор, 1975 оноихитой сасуулхада, мебель гаргалга 35 процент, электроприбор—2,6 дахин, электрочайник—2 дахин, барилгын хэрэгсэлнүүд—3,6 дахин, түмэр хэрэгсэл—1,7 дахин, сувенир—2 дахин ехэ болохо юм. Тиихэдэ хубсаһа хунар угааха һайн шанартай шэнэ машинанууд, гарай [illegible] сосууд, ювелирнэ хэрэгсэлнүүд, эдеэ хоол буйлуулха хэрэгтэй приборнууд болон бэшэшье эд бараан гаргагдаха болохо.

Предприяти, организаци бүхэндэ үгтэһэн даабари тиимэшье ехэ бэшэ. Тэдэнэй даабаряа дүүргэхэһээ гадна, нилээд үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотой. Иимэ арга боломжонууд баһал эдеэ хоолой зүйлнүүдые, хубсаһа хунар, гутал, [illegible] бүтээлгэдэ бии гээшэ.

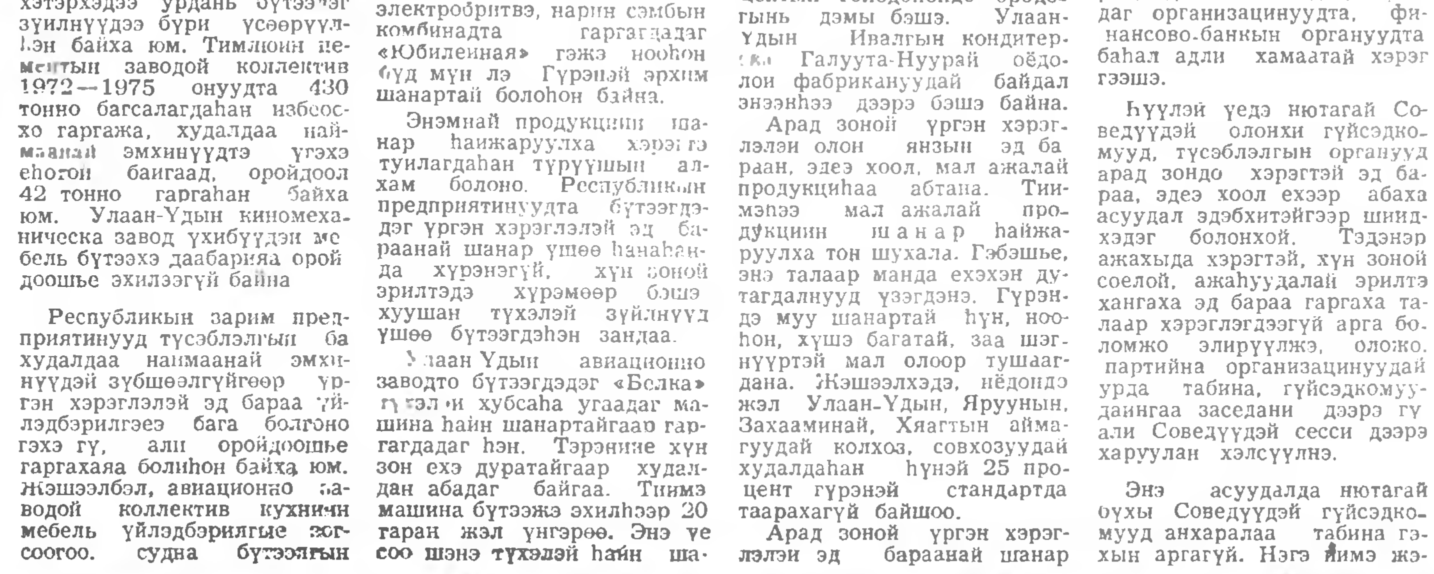
Жэлэй туршада 8,5 миллион элдэб янзын хубсаһа [illegible]хэхэ аргатай трикотажна фабрика, жэл соо 500 мянган паар валенка дараха фабрика, Улаан-Үдэ хотодо нэгэ халаанда 100 тонно [illegible] амһарталан гаргаха завод, Баян-Голой брынзын завод, «Электромашина» заводто арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргаха томо цехтэй, модоной ажахын, нютагай промышленностиин, эдеэ хоолой министерствэнүүдэй предприятинуудта, нарин сэмбын комбинадта, «Забайкаллес» нэгэдэлдэ хэдэ хэдэн цехүүд арбадахи табан жэлдэ нээгдэхэ. Олон предприятинуудай цехүүд томо болгогдохо, хубилган шэнэдхэгдэхэ.

Түсэбөөр хараалагдаһан барилгануудай дүүргэлтэ, ашаглалгада үгтэлгэ барилгын организацинуудай эршэтэй ажал хүдэлмэриһөө, оролдолго тэмсэлһээ дулдыдаха гээшэ. Гэбэшье тэдэнэй зүгһөө мүнөө тиимэ оролдолго, харюусалга харагданагүй. Ажалшадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргаха олохон предприятинууд 5—6 жэлэй туршада баригдана, шэнэдхэн хубилгагдана. Кировэй нэрэмжэтэ заводые хубилгаха, мебель хэдэг ба модо болбосоруулдаг Буряадай комбинадые ехэ болгохо хүдэлмэри 15 жэл соо унжагайржа байна. Иимэ ушарнуудые саашадаа тэсэхээр бэшэ. Министерство, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөө бодото хэмжээнүүдые абаха ёһотой. Түсэбөөр хараалагдаһан барилга түргэдхэхэ, предприяти, цехүүдые томо болгохо, шэнэлэн хубилгаха хүдэлмэринүүд саг болзортоо хэгдэхэ ёһотой гээшэ.

Мүнөө хүдэлжэ байгаа предприятинуудай үйлэдбэриин арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхэ, хүндэ хүшэр хүдэлмэри гүйсэд оньһожоруулха, нютагтахи түүхэй эд, материал, мүнгэ зөөри зүбөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ гээшэ арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа ехээр гаргаха хэрэгтэ тон шухала.

Ажалшадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргадаг һалбари болон предприятинуудта 16 гаран мянган хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон бэшэшье мэргэжэлтэд хүдэлнэ. Тэдэнэй гараар, тэдэнэй хүсэ шадалаар хүнүүдтэ үдэр бүри хэрэгтэй болодог эд бараан, эдеэ хоол гаргагдана. Түсэбтэ табан жэлэй түсэб, уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсоод, тэдэнэр ажалшадта хэрэгтэй, һайн шанартай эд бараа ехээр үгэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байна.

Арад зондо хэрэгтэй эд бараа, эдеэ хоол гаргалга дээрэ хүдэлжэ байгаа хүнүүдтэ анхарал ехээр табиха, тэдэнэй соелой, ажаһуудалай эрилтые гүйсэд хангаха, гэр байра үгэхэ, һургаха, дүй дүршэлыень дээшэлүүлхэ, эрхим һайнаар хүдэлжэ байгаа түрүүшүүлые хэблэлдэ бэшэхэ, телевизорээр харуулха, радиогоор [illegible]лха асуудалда элидхэлшэ ехэхэн анхарал хандуулба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заседаниин үедэ. Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЭЛИДХЭЛ ТУШАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

Элидхэлэй һүүлээр түрүүшын үгэ КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат **В. Б. Базаровта** үгтэбэ. Районой предприяти, организацинуудта арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргаха талаар юунэй хэгдэжэ байһан тухай тэрэ сессидэ элидхэбэ. Манай районой промышленна предприятинуудай гаргадаг бүхы продукциин 45 процентнь арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараан юм гэжэ тэмдэглэбэ.

Энэ талаар илангаяа судна бүтээлгын, «Электромашина», шэлэй заводуудта, оёдолой нэгэдэлдэ горитойхон хүдэлмэри хэгдээ. Завод, фабрикануудта шэнэ цехүүд нээгдээ. Оньһото техникэ олоор табигдаа, элдэб янзын эд бараан, шанар һайнтайгаар гаргагдадаг болоо. Юһэдэхи табан жэлэй туршада арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргалга район дотор 39 процентээр нэмээ.

Арбадахи табан жэлэй туршада районой предприятинуудта арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргалга 27—30 процентээр дээшэлхэ. Тиихэдэ Кировэй нэрэмжэтэ, судна бүтээлгын, шэлэй, «Электромашина» заводуудта, оёдолой нэгэдэлдэ бүришье ехээр нэмэхэ юм. Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ завод юһэдэхи табан жэлдэ 1800 тонно амһарта гаргаа һаа, арбадахи табан жэлдэ тэрэнээ 3 мянган тоннодо хүргэхэ.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ эрид дээшэлүүлхын тула олохон заводуудта барилгын ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой. Илангаяа Кировэй нэрэмжэтэ, пивын заводуудта, валенка дарадаг фабрикада ехэ юумэн хэгдэхэ. Тиигэбэшье хотын барилгын организацинууд энэ хүдэлмэри удаарууулна, һомологдоһон мүнгэ жэл бүри гүйсэд хэрэглэнэгүй.

Улаан-Үдэ хотодо арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргаха олон фабрика, заводууд тоологдоно. Тэдэнэр тон баганууд. Жэшээлхэдэ, загаһа болбосоруулдаг завод жэлэй туршада 800—900 мянган түхэригэй продукци гаргана. Тиимэ бага предприятида оньһото техникэ, түрүү дүй дүршэл, шэнэ онол арганууд багаар хэрэглэгдэнэ, шанар муутай продукци гаргагдана. Республикымнай ниислэлдэ арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргаха томо предприяти бариха саг ерээ гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада республикын нютагай промышленностиин министерствын предприятинууд арад зондо хэрэгтэй эд бараа гаргалгаяа 153,7 процентдэ хүргөө—гэжэ тус министерствын министр, депутат **М. Ф. Завгородняя** үгэ хэлэлгэндээ тэмдэглэбэ.— Мүнөө ажалшадта 404 янзын 31 миллион түхэригэй эд бараан үйлэдбэрилэгдэжэ, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта үгтэнэ.

Арбадахи табан жэлэй туршада арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргалга 31 процентээр дээшэлжэ, 43,3 миллион түхэригтэ хүргэхэбди. Хүн зондо хэрэгтэй элдэб янзын амһарта, оёгдоһон хубсаһа хунар, сувенир болон бэшэшье хэрэгсэлнүүдые абалга бүришье түргэнөөр ургаха. Тиихэдэ бидэнэр шэнэ продукци гаргаха, тэрэнэй шанар һайжаруулха асуудалда анхаралаа ехээр табинабди. Энэ талаар бодото хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай.

Нютагай промышленностиин министерствын предприятинуудта ехэнхидээ эхэнэрнүүд хүдэлнэ. Тиимэһээ дээдын зургаанууд манай предприятинуудта анхаралаа ехээр хандуулха, ажал хүдэлмэридэнь туһалха байгаа. Мүнөө барилгын хүдэлмэриин удаанаар хэгдэжэ байһан дээрэһээ, хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулагданагүй, шэнэ цех, участогууд ашаглалгада үгтэнэгүй.

Манай предприятинуудай олон хүдэлмэрилэгшэдтэ байрын гэрнүүд хэрэгтэй, үхибүүдэй саад, ясли дуталдана. Илангаяа Улаан-Үдэ, Гусиноозерск хотонуудтахи предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ энэ талаар туһалха хэрэгтэй.

Энэ жэлэйнгээ табан һарын түсэб манай министерствын предприятинууд 101,3 процент дүүргээ, түсэбһөө гадуур 176 мянган түхэригэй эд хэрэгсэл гаргаа. Гансал Кировэй нэрэмжэтэ завод, валенка дарадаг фабрика түсэбөө дүүргээгүй. Эдэ хоёр предприяти түсэбөө дүүргэхэгүйһөө гадна, заримдаа муу шанартай продукци гаргана.

КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь депутат **А. С. Берещиновтэ** үгэ үгтэнэ. Ажалшадай үдэр бүри ургажа байгаа эрилтые нютагай 7, союзна, союзно-республиканска мэдэлэй 6 предприяти хангана. Тиихэдэ арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа ехэнхидээ нютагай промышленностиин предприятинууд гаргана. Союзна болон союзно-республиканска мэдэлэй предприятинууд элдэб шалтагаануудые урдаа барьяад, энэ шухала хэрэгтэ һулаар хабаадана. Тэдэнэр жэлһээ жэл бүри арадай үргэн хэрэглэлэй продукци багаар гаргадаг болошо байна.

Арад зондо хэрэгтэй эд бараа гаргаха арга боломжо манай аймагта тон ехэ. Гэбэшье республикын зарим министерство, албан зургаан энэ асуудалда һаналаа гүйсэд табинагүй, тэрэниие һулаар хүтэлбэрилнэ. Жэшээлхэдэ, аймагаймнай олонхи эмхи зургаанууд, хүн зон үбэлэй сагта түлишөөр дуталдана. Энэ жэлдэ бидэнэр 200 мянган дүрбэлжэн метр түлеэ бэлдэхэ ёһотойбди. Харин тиихэдэ түлеэнэй модо хэншье үгэнэгүй.

Үшөө нэгэ асуудал дурдаха дуран хүрэнэ. Аймагтамнай жэл бүри барилга ехээр хэгдэнэ. Тиигэбэшье хирпиисэ олохо гээшэ тон бэрхэ. Энэнһээ урда аймаг дотор жэлдээ 5-7 мянган хирпиисэ гаргадаг бишыхан заводууд байһан аад, мүнөө үсадхагданхан. Районой нэгэ томо хирпиисын завод бариха проект хэгдэбэшье, тэрэниие бариха организаци олдоногүй. Энэ талаар республикын эмхи зургаанууд туһалха ёһотой.

— Манай Хяагтын аймагай Совет, тэрэнэй гүйсэдком арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргалга ехэ болгохо, шанарынь һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа табидаг болоо,—гэжэ тус Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, депутат **И. П. Осеев** үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ.— Энэ асуудал аймагай Соведэй сесси дээрэ июниин 5-да харагдаа. Хүн зондо хэрэгтэй эд бараа гаргаха 5 һарын түсэбөө аймагаймнай предприятинууд 106,5 процент дүүргээ, ажалшадта 4,5 миллион түхэригэй эд бараан үгтөө. Хяагта хотын трикотажна фабрика, Сүхын арланай завод үйлэдбэреэ нилээд һайжаруулаа, түсэб, уялгануудаа һара бүхэндэ дүүргэдэг болонхой.

Гэбэшье үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг предприятинуудай үйлэдбэридэ дутагдалнууд дайралдана. Жэшээлхэдэ Сүхын завод арһаар элдэб эд бараа гаргадаг болоо. Теэд түүхэй эдээр дуталдана. Наушкын мяханай комбинадта миил 100 тонныш холодильник бии. Хяагта хотын хилээмэнэй, тоһоной болон пивын заводуудта шэнэ түхеэрэлгэ болон бэшэшье туһаламжа хэрэгтэй болоод байна. Илангаяа барилгын хүдэлмэри ехээр удаарна.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси

РЕСПУБЛИКА ДОТОР АРАДАЙ ҮРГЭН ХЭРЭГЛЭЛЭЙ ЭД БАРАА ҺАЙЖАРУУЛХА ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

ЭЛИДХЭЛ ТУШАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

ессидэ хабаадагшад ан-Үдын авиазаводой дэгшэ Буряадай АССР- Верховно Соведэй депу- Х. Б. Дэржиевагай үгые ирхолтойгоор шагнаба. утадай худэлдэг завод дай үргэн хэрэглэлэй эд аа жэлhээ жэл бүри эр гаргана. Һүүлэй хэ- жэлэн туршада хубсаһа адаг «Белка» гэжэ машин тоо 25 мянгада хүргэгэд байна. Мүнөө түс манын шанар һайжаруулш түлөө оролдожо байбди гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмлэбэ.

Захааминай аймагай СР-эй 50 жэлэй ойн нэмжэтэ совхозой директор, путат Р. Л. Бандеев зунай шээриин үедэ мал шахан гаалуулха совхозой хүдэлришэдэй гаргаһан үүсхэ хэрэг дээрэнь бэелүүлн тула ямараар оролдожо йһан тухай хэлэбэ. Совхой малшад абаһан уялгаяа үргэхын түлөө тэмсэн, гүндэ мяха худалдаха энэ лэй түрүүшын хахадай сэб 119,8 процент дүүргээ жэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Худөө ажахын продуктудые абаха, гүрэндэ худаха талаар партиингаа XV съездын табиһан зогонуудые хэрэг дээрэнь лүүлхын түлөө оролдожо йгаа хүдэлмэрилэгшэдые рэгтэй эд бараагаар, эдеэ олоор хангаха гэээшэ тон ухала гэжэ тэрэ хэлэбэ. эбэшье, худөөгэй ажалшаые нютагай, эдеэ хоолой ромышленностиин предриятинууд һайн шанартай ебелеэр, кондитерскэ зүйеэр, хубсаһа хунараар гүйэд хангажа шаданагүй. лангаяа Закаменск хотын илээмэнэй завод муу шартай продукци гаргана, эндэ хэрэгтэй гурил саг олзортоо асаргаданагүй, хэгдэнэгүй. Заводой гаргаһан продукци тосхон дүүринуудта, холын малшадта абаашаха гэхэдэ, химэ шэрэдэг автомашинанууд дуталдана.

Манай республика ой модоор ехэ баян юм. Мүнөө нда 35 лесхоз, 139 лесничество бии. Түсэбтэ табан жэлэй туршада модо бэлдэхэ, үргуулха, продукци гаргаха түсэб, уялгануудаа Ой модоной ажахын министерствын хүдэлмэрилэгшэд амжалтатайгаар дүүргээ юм. Мүнөө эдэнэр ажалшадта 100 гаран элдэб янзын эд бараа үйлэдбэрилэн гаргана. Гэбэшье ой модоной баялиг үшөөл гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Энээн тухай сесси дээрэ үгэ хэлэһэн республикын ой модоной ажахын министр, депутат Н. Е. Медведев тэмдэглэбэ.

Загарайн аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, депутат А. В. Смолин үгэ абажа, республикын Верховно Соведэй сессиин үзэмжэдэ арад зоной ажабайдалда шухала удха шанартай асуудал табигдаһан байна гэжэ тэмдэглэбэ. Манай аймагай олохон предприятинууд арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргадаг юм. Тэдэнэй тоодо «Забайкаллес» нэгэдэлэй дүрбэн предприяти, 2 лесхоз, заһабарилгын хоёр завод болон бусад оролсоно. 1975 ондо бүхы предприятинууднай 72 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн байгаа. Тэрэнэй 6 процентнь гэхэ гү, али 7,7 миллион түхэригэйхинь үргэн хэрэглэлэй продукци болоно. Штакетнигүүд, сонхын рама, хюрөөдэмэл материалнууд, избёосхо болон бусад зүйл бүтээгдэдэг юм. Зоной үргэн хэрэглэлэй эд үйлэдбэрилхэ, шанарыень һайжаруулха асуудалнууд партиин райкомой болон аймгүйсэдкомой саг үргэлжын анхаралда байдаг гээд нүхэр Смолин хэлэбэ.

Гэхэтэй хамта, иимэ зүйлнүүдые бүри ехээр гаргаха, шанарыень улам һайжаруулха хэрэг дутагдалтай гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Элхиин автозаһабарилгын завод, Шулуутайн леспромхоз болон бусад предприятинууд арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ оруулһан хубита бага. Зарим предприятинуудай материально-техническэ бааза тон һула, хүдэлмэришэдэй кадрнууд дуталдана. Онохойн модоной комбинадта арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые гаргаха тусхай цех эмхидхэгдэһэн аад, гүйсэд һайнаар ашаглагданагүй. Хандагатайн леспромхоз тиимэ зүйлнүүдые бүтээхэ түсэбтэ даабаринуудаа һүүлэй жэлнүүдтэ дүүргэнэгүй.

Загарайн оньһожоруулагдамал лесхоз үнгэрһэн жэлдэ 5,8 мянган түхэригэй үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые гаргаһан байбал, энэ жэлдэ ойродоо 4,4 мянган түхэригтэ үйлэдбэрилхөөр түсэблэнэн байна. Энээн тухай республикын Ой модоной ажахын министерствын хүтэлбэрилэгшэд мэдэжэ байбашье, алдууень заһаха талаар хэмжээ абанагүй.

Аймагай предприятинуудта гаргагдадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдэй шанар үшөө һанаһанда хүрэнэгүй. Энэ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозон механизатор И. П. Поддельский, БМДК-гай модошо дархан В. Н. Яньков, барилга-хабсаралгын 1 дэхи управлениин 1-дэхи потогой генеральна бригадир, Социалис Ажалай Герой Б. А. Полторацкий, барилга-хабсаралгын 834 дэхи поездын бригадир В. Ц. Сандаев гэгшэд сессиин забһарлалай үедэ.

Ц ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

лаар илангаяа Үнэгэтэйн үрэ жэмэсэй, Загарайн хилээмэнэй заводуудта ехэ дутагдал дайралдана. Мүн тиихэдэ аймагай түбэй тоһоной заводой үйлэдбэриин талмай гүйсэдөөр ашаглагданагүй. Эндэ кефир гаргаха түхеэрэлгэ тодхогдоһон аад, тэрэнь мүнөө болотор ашаглагданагүй. Энэ асуудалые республикын һүнэй промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд дары шиидхэхэ ёһотой гэжэ нүхэр Смолин хэлээ.

Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые улам дээшэлүүлжэ, продукциин шанар һайжаруулха асуудал республика дотор үшөө гүйсэд шиидхэгдээгүй гэжэ тэмдэглэмээр. Тэрэниие түргэн шиидхэхын тула республика дотор тусхай түб эмхидхэхэ хэрэгтэй. Тус түбэй соведтэ түсэблэлгын ба ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд, предприятинуудай директорнүүд орохо ёһотой гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэһэн байна.

— Манай предприятиин ажалшадай бүтээһэн продукциин ехэнхинь арад зоной һуудал байдалда хэрэглэгдэдэг байха юм, гэжэ Буряадай мебелиин ба модо болбосоруулгын комбинадай модошо дархан, депутат В. Н. Яньков тэмдэглэбэ. — Һүүлэй жэлнүүдтэ комбинадтамнай һайн шанартай мебель, паркет гаргагдадаг болоо. Энээниие саашадань бүри һайжаруулха арга боломжо, үйлэдбэриин талмай, хүдэлхэ кадрнууд бии. Теэд иимэ һаин нөөсэмнай үшөө хэрэглэгдээгүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Продукциин шанарые үргэлжэдэнь хүтэлбэрилхэ Львовско гурим манай предприятида нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Тиигэбэшье арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа элбэгжүүлхэ хэрэгтэ үшөө дутагдалнууд байһаар. Энээниие бүхы дээрэнь гуримшуулхын тула республика дотор үйлэдбэриин шэнэ нэгэдэл эмхидхэмээр гэжэ һанагдана. Тэрэнэй бүридэлдэ багахан бүхы предприятинууд, фабриканууд, мастерскойнууд орохо зэргэтэй гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив вагон заһабарилгын заводой начальник, депутат А. С. Асеев Верховно Соведэй сесси дээрэ үгэ хэлэжэ, энэ асуудалан тон шухала байһаниие гэмдэглэһэн байна. Предприятиин коллектив үнгэрэгшэ табан жэлэй түсэбһөө үлүү 580 мянган түхэригэй үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилһэн байна. Энэнь наймадахи табан жэлэйхиэээ хоёр дахин ехэ болоно. Энэ жэлэй түрүүшын таба һарын түсэб баһал үлүүлэгдэһэн байна.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводто үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ тусхай цех, мүн модельнэ цехтэ мебель хэдэг участок бии юм. Шэнэ табан жэлэй туршада арадай хэрэглэлэй элдэб зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ 50 процентээр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдаһан байна. Энэмнай тон харюусалгатан зорилго гээшэ. Тэрэниие бэелүүлхын тула цех ба участогаа үргэдхэхэ болонобди. Мүн тиихэдэ олон зүйлэй продукци гаргаха, шанарыень мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмөөр болгохо зорилго табигдана.

Үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээдэг цехэй, участогай хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэжэ, дүнгүүдыень согсолхо, эрхимлэгшэдые урмашуулха асуудалнуудта предприятиин партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд ехэ анхарал хандуулдаг байха юм. Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада үйлэдбэриин һайн дүнгүүдые түйлаһан 4 хүдэлмэришэн ССР Союзай орден ба медальнуудаар шагнагдаһан, «Социалис Мүрысөөндэ илагша», «Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгүүдтэ хэдэн хүдэлмэришэд хүртэһэн байна. 1971—1975 онуудта заводто шэнэ түхэлэй 4 сувенир бүтээгдэдэг болоо. Тиихэдээ заводой коллективэй гаргадаг үргэн хэрэглэлэй 16 зүйлдэ нэгэдэхи категориин шанарай тэмдэг олгогдоһон байха юм.

Заводой коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй үйлэдбэриин түсэб, продукци худалдаха даабаряа амжалтатайгаар дүүргэхын тула социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэнхэй. Энэ мүрысөөн һайн үрэ дүнгүүдые асарна гээд тэмдэглэмээр. Жэлэй түрүүшын хахадай түсэбтэ даабаринууд болзорһоо урид бэелүүлэгдэээ. Жэл соо продукци худалдаха түсэбэй заһа сагтаа дүүргэгдэхэ байһандань найдамаар гэжэ үгэ хэлэгшэ түгэсхэлдөө тэмдэглээ.

— Республикын худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай эд бараанай эрьесын 40 процентнь арадай үргэн хэрэглэлэй бараан болоно, — гэжэ Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министр, депутат М. М. Хабалов хэлэбэ. — Энэ жэлэй түрүүшын 5 һарын эд бараанай эрьесын түсэб 104 процент дүүргэгдэжэ, 11 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө үлүү арад зондо худалдагдаһан байна. Тиихэдэ июнь һарын түсэб үлүүлэгдэхэ ёһотой.

Гэхэтэй хамта үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүды арад зондо бүри элбэгээр худалдаха арга боломжо гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Ушарынь юуб гэбэл, республикын промышленна предприятинууд зоной үдэр бүриин хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээн гаргаха, худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ үгэхэ даабаряа жэл бүри дүүргэнэгүй. Тиихэдэ продукциин шанар мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэнэгүй. Жэшээлэн хэлэбэл, 1975 ондо республикын предприятинууд 3 миллион түхэригэй, энэ жэлэй түрүүшын 5 һара соо — 2 миллион 400 мянган түхэригэй үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые худалдаа наймаанда оруулаагүй байха юм. Энэ асуудалаар республикын Эдеэ хоолой ба Нютагай промышленностиин министерствэнүүдэй, «Забайкаллес» нэгэдэлэй олохон предприятинууд ехэ дутагдалтан. «Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинууд энэ жэлэй түрүүшын 5 һарын түсэб баһал дүүргээгүй. Тиихэдэ Улаан-Үдын мяха-консервын комбинат 5 һара соо 158 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө багаар худалдаа наймаанда оруулаа.

Худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ республикын предприятинуудһаа ородог продукциин шанар һайжаруулха асуудалда үгэ хэлэгшэ тогтобо. Улаан-Үдын судна бүтээлгын, Кировэй нэрэмжэтэ түмэр хэрэгсэлнүүдэй, авиационно заводуудай коллективүүд шанар муутай продукци бүтээнэ, тиихэдэ үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдэй ассортиментые жэл бүри үсөөрүүлнэ. Жэшээнь, авиационно завод 1974 ондо 184 мянган түхэригэй кухниин мебель бүтээһэн байбал, нёдондо ойродоол 65 мянган түхэригтэ гаргаһан байна. Энэ жэлдэ бүришье доошолуулхаар түсэблөө. «Электромашина» заводто бүтээгдэдэг үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдэй шанар муу байһаар. Тиихэдэ шанар муугаи хилээмэн, хилээмэнэй зүйлнүүд наймаанда гаргагдана. Жэшээнь, энэ жэлэй түрүүшын 5 һара соо городой хилээмэнэй комбинадта бариг даһан 40 тонно продукци голгодоһон байха юм. Продукциин шанар һайжаруулха асуудалаар республикын Госплан, Министрнүүдэй Совет һаяын сагта зохихо хэмжээ абаха бээз гэжэ найданабди гээд нүхэр Хабалов үгээ түгэсхэбэ.

Түнхэнэй аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ В. Д. Таханов үгэ абажа, аймаг дотор арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүри элбэгжүүлхэ асуудал тушаа хэлэбэ. Тиигэхэ зуураа Түнхэнэй үрэ жэмэсэй завод юһэдэхи табан жэлэй, мүн энэ оной түрүүшын 5 һарын туршада һайнаар хүдэлжэ, үйлэдбэриин түсэбые үлүүлэн дүүргэнэн байна гэжэ тэмдэглээ. Гэхэтэй хамта, арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Дээрэ дурсагдаһан заводой түхеэрэлгэнүүд хуушараа, тэдэниие шэнэдхэжэ, үйлэдбэри оньһожоруулха талаар бирата юумэн хэгдэнэгүй.

Тус заводой цех Аршаан тосхондо бии юм. Тэндэ республика доторнай мэдээжэ аршаан эюулэгдэжэ, наймаанда гарадаг байна. Теэд тус цехэй коллектив түсэбтэ даабаряа жэлһээ жэлдэ дүүргэнэгүй. Заводой үйлэдбэриие саашадань һайжаруулха тухай асуудал аймагай Соведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ һаяхан хэлэлгэдэжэ, тусхай тогтоол абтаһан байна. Предприятиин хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ республикын Эдеэ хоолой промышленностиин министерство туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй.

Аймагай түбэй тоһоной заводой, ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай бүтээдэг продукциин шанар мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэнэгүй. Дурсагдаһан комбинадта мебель хэхэ түхеэрэлгэ дуталдана, тиихэдэ материал тон багаар үгтэдэг байха юм. Тоһоной заводто кефир үйлэдбэрилхэ түхеэрэлгэ бии байбашье, гүйсэд хүсэндөө хэрэглэгдэнэгүй. Түс заводто шэнэ цех баригдажа эхилһэн юм. Теэд хүдэлмэринь тэсэшэгүйгөөр унжагайруулагдана.

Аршаан тосхондо ажалшадай амарха шэнэ томо комплекс баригдажа байнхай. Гэбэшье, тэрээндэ лүтэхэнэ магазин, ажаһуудалан хэрэглэмжэ хангаха бусад зургаанууд баригдахаар түсэблэгдөөгүй байна. Энэ асуудалые облсовпроф, республикын Министрнүүдэй Совет һаяын сагта шиидхэхэ бээз гэжэ нүхэр Таханов хэлээ.

Республикын түлишын промышленностиин управлениин мэдэлэй леспромхоз аймагта эмхидхэгдэнхэй. Теэд предприятиин продукци аймаг дотор хэрэглэгдэнгүй, ондоо тээшэ гаргагдадаг байха юм. Гэхэтэй хамта аймагай һургуулинууд, соёлой ба медицинын эмхи зургаанууд жэл бүри түлишөөр дуталдана. Тус леспромхоз түлеэ бэлдэхэ гүйсэд аргатай. Энэ асуудалые дурсагдаһан управлениин хүтэлбэрилэгшэд зүб тээшэнь шиидхэхэ зэргэтэй болоно.

«Бурятмясопром» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директор Ю. В. Шитиков Верховно Соведэй сесси дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, предприятиингаа коллективэй ажал тухай тогтоһон байна. Арбадахи табан жэлэй туршада нэгэдэлэй предприятинуудай үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ, продукциин шанарые һайжаруулха хэмжээнүүд хараалагдаад, ажалшад тэдэнээ бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаараа тэмсэжэ байна. Даабарил сүм дүүргэхын тула Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадан колбасна заводые шэнэдхэн заһабарилха хэрэгтэй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Мүн тиихэдэ ажалшадые нэгэ газартань удаан саг соо тогтоон хүдэлгэхын тула тэдэниие гэр байраар хангаха асуудал гарана. Энэ талаар комбинадта ехэхэн дутагдал бии. Тэрэниие усадхаха хэрэгтэ Улаан-Үдын горсовет туһалха бээз гэжэ нүхэр Шитиков хэлэһэн байна.

Республикын Верховно Соведэй сесси дээрэ прибор бүтээлгын заводой слесарь-хабсаргагша, депутат В. И. Вострикова, КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь, депутат В. Г. Бирюков үгэ хэлэһэн байна.

Сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар Верховно Совет зохихо тогтоолнуудые батлан абаа.

Энээгээр Буряадай АССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

МҮНӨӨДЭР—УЛАСХООРОНДЫН КООПЕРАЦИИН ҮДЭР

АЖАЛШАДАЙ АША ТУҺАДА

Байгша оной июлиин гурбанда бүхы дэлхэйн хүн зон Уласхоорондын кооперациин табин дүрбэдэхи жэлэй ойе тэмдэглэхэнь. Жэл ерэхэ бүри кооперациин гэшүүд улам олон болоно. Ямар нэгэ түхэлэй кооперацигүй гүрэн мүнөө дэлхэй дээрэ үгы. Дэлхэйн хахад миллиард гаран хүн Уласхоорондын кооперациин альянс (МКА) болон нэгэдэнхэй.

Кооперациин хүдэлөөн илангаяа социалис гүрэнүүдтэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Ганса манай совет гүрэндэ эд хэрэглэгшэдэй кооперацида 62 миллион пайщигууд тоологдоно. СССР-эй Центрсоюзай правлениин түрүүлэгшэ А. П. Климов Уласхоорондын кооперациин альянсын вице-президент юм.

КПСС-эй ЦК-гай, Совет правительствын, партийна болон советскэ организацинуудай үдэр бүриин анхарал оролдолгоор, туһаламжаар эд хэрэглэгшэдэй коопераци манай ороной ниитын болон ажахын томо организацинуудай нэгэн болонхой. Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин эмхи зургаанууд мүнөө худөөгэй 117 миллион хүн зониие хангана, худөө ажахын 60 гаран янзын продукци бэлэдхэнэ.

Советскэ Союзай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин Центрсоюз аха дүү социалис оронуудай кооперацинуудтай хамта уласхоорондын кооперациин хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, эб найрамдал сахиха, демократи болон социальна дэбжэлтэ хүгжөөхэ, экономическа харилсаа холбоо бэхижүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулаа. Мүнөө Центрсоюз дэлхэйн 38 гүрэнэй организаци ба фирмэнүүдтэй худалдаа наймаа хэнэ.

Партиимнай XXV съезд ажалшадай материальна болон соёл культурын талаар хангалга улам һайжаруулха гэһэн зорилго табяа. Энээниие бэелүүлхэ хэрэгтэ худалдаа наймаан ехэхэн үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Худөөгэй ажалшадай үдэр бүри ургажа байгаа эрилтые һайнаар хангаха талаар эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй урда ехэхэн зорилго табигдана.

Ажалшадые худалдаа наймаагаар хангаха талаар манай Буряадай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин эмхи зургаанууд, хүдэлмэрилэгшэд нилээд ехэ дүршэлтэй болоо гэхэ хэрэгтэй. Юһэдэхи табан жэлдэ эд бараанай эрьесын түсэб Буркоопсоюз болзорһоонь урид дүүргээ һэн. Эд бараанай эрьесэ 1970 онойхиһоо 38,4 процентээр ургаа, худөөгэй ажалшадта түсэбһөө гадуур 8300 мянган түхэригэй эд бараан, эдеэ хоол худалдагдаа, эд хэрэглэгшэдэй эмхи зургаануудай сэбэр олзо доход 1,7 дахин ехэ болоо.

Наймадахи табан жэлэйхитэй сасуулбал, худөөгэй нэгэ хүндэ эд бараа, эдеэ хоол худалдалга 41,3 процентээр дээшэлээ. Табан жэлэй туршада хүн зондо мяха худалдалга 40 процентээр, загаһанай продукци—хоёр шахуу дахинаар, сыр—2,5 дахинаар, овощ болон хартаабха—2,1 дахинаар, нэхэгдэһэн хубсаһан—61 процентээр, мебель болон хүн зоной ажаһуудалай эд бараан—1,7 дахинаар, холодильнигууд—2,1 дахинаар, хүнгэн автомашина—5 дахинаар дээшэлһэн байна.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэридэ шэнэ онол арга хэрэглэхэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ талаар хэмжээнүүд абтаа. Худалдан абагшадай өөһэдынгөө дураар эд бараа шүлэн абаха магазинуудай тоо юһэдэхи табан жэлдэ 546-да хүргэгдөө гэхэ у, али 4 дахин олон болоо. Худөө нютагта худалдаа наймаа дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ Баргажанай, Бэшүүрэй Баунтын, Зэдын, Прибайкалиин, Тарбагатайн, Түнхэнэй болон бусад аймагуудай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд хубитаяа оруулаа.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин материально-техническэ бааза бэхижүүлхэ талаар табан жэлэй туршада ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Энэ хэрэгтэ 16.606 мянган түхэриг мүнгэн зөөри гаргашалагдаа. 1971—1975 онуудта 8,8 мянган метр талмайтай магазинууд, 11,3 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай складууд, 680 тонно эдеэ хоол хадагалжа болохо холодильнигууд, сүүдхэдэ 123 тонно хилээмэ барьха аргатай хилээмэнэй заводууд, 395 хүнэй нэгэ доро һуужа эдеэлхэ столовонууд баригдаа.

Худөөгэй ажалшадые худалдаа наймаагаар һайнаар хангахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байгаа хүнүүдэй ажалые гүрэн түрэмнай үндэрөөр сэгнээ. Табан жэлэй туршада Буркоопсоюзай 31 түрүүшүүл Советскэ Союзай орден, медальнуудаар шагнагдаба. Тэдэнэй дунда Бэшүүрэй аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ Н. Н. Антонов, Яруунын аймагай Нарһатын рабкоопой шофер-наймаалагша Ц. Г. Доржиев, Буркоопсоюзай автобазын шофер П. Г. Кречетов, Түнхэнэй аймагай Жэмһэгэй рабкоопой наймаалагша Д. Д. Ошорова, Мухар-Шэбэрэй аймагай Түгнын рабкоопой наймаалагша Н. Б. Дондок-Доржива, Зэдын аймагай Петропавловска сельпогой магазиниие даагша М. Н. Елисеева, Кабанскын аймагай райпогой наймаалагша Н. А. Обросова болон бусад оролсоно.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб, уялгануудые республикымнай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд муу бэшээр дүүргэжэ байна. Үнгэрөөшэ табан һарын туршада худөөгэй ажалшадта түсэбһөө гадуур 2.314 мянган түхэригэй эд бараан, эдеэ хоол худалдагдаа. Буркоопсоюз эд бараанай эрьесын, худөө ажахын продукциин ба түүхэй эд бэлэдхэхэ, арад зоной үргэн хэрэгсэлэй эд бараа гаргаха, сэбэр олзо олохо, магазинуудһаа худалдан абагшадые өөһэдынгөө дураар эд бараа шэлэн абаха аргатай болгохо хахад жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ.

Манай республикын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй урда тон шухала зорилгонууд хүрэжэ ерэбэ. Худөө нютагуудта хонини хаишалалга эхилбэ, уданшьегүй үбһэ тэжээл, ургаса хуряалга эхилхэ. Колхоз, совхозуудай хэдэн олон малшад ниитынгээ адууһа мал абаад, холын зунан бэлшээридэ гаранхай. Эдэниие худалдаа наймаагаар таһалгаряагүйгөөр хангаха гээшэ кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй шухалын шухала зорилго болоно.

Р. РАДНАЕВ,
Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо.

Телефон телеграф радио

ХИЛЫН саанаһаа

Социальна дэбжэлтын, эб найрамдалай түлөө

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэдэй партинуудай конференци үргэн олониитын анхарал ехээр татаба. Европын коммунистнуудай хуралдаанай үзэмжэдэ табигдаһан Европо түбдэхи эб найрамдалай, аюулгүй байдалай, харилсаа холбооной ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлэй асуудалнууд хадаа гол шухала удха шанартай байна гээд гадаадын хэблэл тэмдэглэнэ. Урдань табигдаһан зорилгонуудые хамтаараа түйлахын түлөө тэмсэлдэ партинуудаингаа ехэ хубитаяа оруулхаар бэлэн байһыень конференцидэ хабаадагшад элирхэйлэн мэдүүлһэн байна гээд шэнжэлэлнүүд дотор хэлэгдэнэ. КПСС-эй делегациин толгойлогшо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дэлхэйн бүхы оронуудай хүн зоной анхарал ехээр татана.

БЕРЛИН. Конференци Европын арадуудта айхабтар ехэ үйлэ хэрэг болобо гээд «Нойес Дойчланд» газетэ бэшэнэ. Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партиин делегацинууд 29 миллионһоо үлүү коммунистые түлөөлһэн байна. Энэ асари ехэ хүсэн һүүлэй жэлнүүдтэ манай түби дээрэхи байдалда һайн хубилалтануудые хэлгэдэ шиидхэхы үүргэ дүүргээ.

СОФИ. «Эб найрамдалай түлөө агууехэ тэмсэлшэ, нугаршагүй ленинец, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые хүн зон тон һонирхолтойгоор шагнаһан байна,—гэжэ «Работническо дело» газетэ бэшэнэ.—Энэ һонирхолынь сүм харюулагдаа. Манай түби дээрэ эб найрамдал хангаһан бэхижүүлгэдэ, социализм байгуулгада, социальна дэбжэлтэдэ Ленинэй партиин, Соведүүдэй ороной габьяа бүгэдэндэ мэдээжэ юм. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин бүхы дэлхэй дээрэ нэрэ хүндэтэй байһанһаа Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ ехээр һонирхогдооо».

ПРАГА. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые конференцидэ хабаадагшад анхабтар ехэ һонирхолтойгоор, анхаралтайгаар шагнаһан байна. Конференци дээрэ табигдаһан асуудалнуудта КПСС-эй залан сэхээр хандаһанһаа, тодорхойлолгонуудайнь үндэһэ барнмататай байһанһаа хэлэһэн үгэнь хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ гүнзэгыгөөр хадуугдаа гэжэ «Руде право» газетэ бэшэнэ.

ПАРИЖ. Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгын хэрэгэй амжалта эб найрамдалай ба дэбжэлтын хүсэнүүдые зоригжуулаа, бэхижүүлээ гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь тэмдэглэһэн байна гээд Францын коммунистнуудай түбэй орган—«Юманите» газетэ мэдээсэнэ.

ЖЕНЕВЭ. Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференциие зарлалга «эб найрамдал хамгаалгада шухала хубита» болоно гэжэ Швейцариин «Вуа увриер» газетэ бэшэнэ.

Энэ конференци уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгада, эб найрамдал хангалгада, бүхы дэлхэйн арадуудай аша туһада, социальна дэбжэлтэ түйлалгада горитой нүлөө үзүүлхэ, ехэ үүргэ дүүргэхэ байна гээд Англиин, Португалиин, Кипрэй, Швециин, Италиин, Холбоото Штадуудай, Индиин ехэ ехэ газетэнүүд, информационно агентствэнүүд мэдээсэнэ.

(ТАСС).

БОНН

Англо—Баруун Германиин хөөрэлдөөнүүд

ТАСС

ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидтын ба Баруун Германиин ниислэл хотодо саг зуура ерэһэн Великобританиин премьер-министр Дж. Каллагэнэй хоорондо хөөрэлдөөнүүд эндэ болобо.

Европодохи капиталис оронуудай бүлэглэлэй соведэй сессиие байгша оной июлиин 12—13-да Брюссельдэ зарлаха хэрэгтэ бэлэдхэл хэхэ зорилготойгоор хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэбэ гээд эндэ соносхогдоо. Ехэ ехэ долоон капиталис ороной хүтэлбэрилэгшэд һаяхан Пуэрто-Рикэдэ сугларжа, экономическа асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ һэн. Баруунай оронуудтахи экономикын дүрөйтөн уналгые зайсуулха арга замуудые бэдэрхэ зорилготойгоор тус конференци үнгэргэгдэһэн байгаа.

Зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи харилсаанай, шахардуу байдал һуларуулха политика бэелүүлгын, Дүтын Зүүн зүгтэхи ба Африкадахи байдалай асуудалнуудые эдэнэр хэлсээ.

КАИР

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Ливандахи байдалай эрид шангадаһантай дашарамдуулан, ЛАС-ай Соведэй онсо яаралтай сессидэ хабаадалан Араб оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд хүдэлмэреэ июлиин 1-нэй үглөөгүүр дүүргэбэ. «Нютагай сагаар июлиин 1-нэй үдэр Ливандахи буудалдаа зогсоохо эрилтэ табинабди» гэжэ Совет тогтоогоо. ЛАС-ай Генеральна секретарь түрүүтэй, Бахрейн ба Тунисай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдһээ бүридэһэн комитет эмхидхэн байгуулхые шиидхээ. Буудалдаа дары зогсоохо талаар ЛАС-ай Соведэй урдын сессинүүдэй абаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын, Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ болзор зохёохын тула комитедэй гэшүүд Ливанда дары ошохо ёһотой.

БАГДАД. Эсэргүүсэлтын Палестинын хүдэлөөн, Ливанай национально-патриотическа хүсэнүүдые дэмжэлгын Арабай арадай конференци эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

НИКОЗИ. Хойто Ливанай хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай нэгэдэмэл профсоюзуудай федерациин Кипрэдэ ошожо ерэһэн делегациин ба Бүхэкипрэй хүдэлмэришэдэй федерациин (ПЭО) хамтын мэдүүлгэ эндэ толилогдобо.

ВАШИНГТОН

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада мүнгэ һомолно

ТАСС

Сэрэгэй гаргашануудта мүнгэ һомолхо тухай хуулиин проектые США-гай конгрессэй түлөөлэгшэдэй палата һаншааба. Энээнэй эхэнхи хубинь шэнэ ба бүри һүндхэлтэ буу зэбсэгүүдые, түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые зохёон бүтээлгэдэ гаргашалагдаха байна. 1977 оной финансын жэлдэ сэрэгэй түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые худалдан абалгада 32,5 миллиард доллар һомологдохо юм гэжэ хуулиин проектээр хараалагдана. Улан доогуур ябадаг «Трайдент» гэжэ ракетоносецуудые, «В-1» түхэлэй стратегическэ шэглэлтэй бомбардировщигуудые бүтээн гаргахаар түсэблэгдэнэ.

ТОЛИ

Харагшын дэбтэрһээ

ГОЁ ҺАЙХАНАЙ ОРОНДО

ТҮРЭЛ республикынгаа эгээл һайхан юумэнүүдэйнгээ нэгые дурсагты гэжэ хэн нэгэнэй намда хандаа һаань, Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейе нэрлэхэ байнаб.

Уран зураг болон бусадшье гоё һайхан юумэ хаража, ажаглажа, тэрээн тухай уншажа, шагнажа, ябахадаа, хүн гээшэ искусство ойлгохо болодог, уран һайханиие сэгнэжэ һурадаг гэжэ К. Маркс хэлэһэн байдаг. Үнэхөөрөөшье, Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ музейн үгы паа, искусствада дуратайшуул С. Н. Рерихэй үзэсхэлэн һайхан зурагуудые нёдондо хаража жаргахагүй байгаа.

Тус музей үнэхөөрөөшье уран зурагуудые ходо һэлгэжэ, шэнэлжэ байдаг. Һая Л. Доржиевай, А. Поляковой, Очировай болон бусадай зурагуудай выставкэ музейдэ болоо. Һүүлдэнь БАМ-ай барилгада зорюулһан зурагууд табигдаа. Энэ һайн заншалдань хото, хүдөөгэй харагшад дадаад байна. Город ерээл һаа, хүдөөгэйхидүүл Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ музейдэ — ёһотой гоё һайханай орондо заатагүй ородог.

Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ музей соохи уран зурагууд тухай өөрынгөө һанамжа бэшэхэ дуран хүрэнэ. Искусство шэнжэлдэг эрдэмтэдэй хэжэ гү, али хэхэшье байһан шэнжэлгэнүүдтэ эдэ ажаглалтанууд һаад ушаруулхагүй аабза гэжэ һанагдана. Музейн саг үргэлжын экспозици хадаа Ц. С. Сампилов, Д-Н. Дугаров түрүүтэй буряад, мүн мэдээжэ ород уран зураашадай зурагуудһаа бүридэдэг aаб даа. Эндэ Ц. Сампиловай «Талын хоёр зная» Д-Н. Дугаровай «Хуушан саг» гэһэн гурбалжан зураг «Басага хүргэлгэ» гэһэн зурагууд олондо мэдээжэ болонхой.

Бидэ мүнөө Ц. Сампиловай «Адуун хээрэ», «Ургашан», Л. Доржиевай «Үүрэй Солбон ба тэрэнэй спутнигууд», «Союз—Аполлон» гэһэн бүтээлнүүд тушаа тогтоё.

«АДУУН ХЭЭРЭ». Энэ зурагай шэрүүн реализм олон бодол түрүүлнэ. Зураг харахада, байгаали адуун хоёрой хоорондохи харилсаан хүнэй сэдьхэл хүдэлгөөдхинэ.

...Зунай үргэн талада адуун һүрэг бэлшэжэ ябана. Үгы, бэлшэжэ ябаһан зад мүнөө һая зогсоод гү, али зогсожо байна. Наана—харагшадта дүтэ һалхи уруудан зогсонхой хээр, боро, хула зүһэтэй гурбан морин томоор зураатай. Энээнһээ залгагдан, һүрэг адуун, адуушан саагуур харагдана. Мүнөө ногоо шэмхэлэн, тэниглэнээр эдеэлжэ байха үе бэшэ: моридой һүүл, дэлһые бага хүсэтэй һалхин ингэжэ хиидхүүлхэгүйл даа. Бүхы адуун һалхи уруудан, нэгэ тээшээ шэглэнхэй. Шанга һалхинай шууяан шэхэндэ соностоходол гэнэ. Бороогой хара үүлэн бөөгнэрэн доро набшына. Хээрын ургасатай ногоон һүүдэртэн, барагараар харагдана. Иимэ тэнгэри харахадаа, зарим буряадууд ингэжэ хэлсэдэг:

— Бороо орохо гэһыень, һалхин барижа байна...

Теэд һалхин бороое балайш үни барижа шададаггүй. Тэнгэриин дуун цаяржа, аадар адхаржа эхилдэг. Хээрын адуун эгээл тиимэ үе хүлеэнхэй, бэеэ зэһэнхэй.

«Адуун хээрэ» гэһэн зураг 1946 ондо бүтээгдээ. 30 жэлэй хугасаа соо республика доторнай хонин, үхэр гахай, шубуудта һайн байра түхеэрхэ, эдээнэй эдеэ хоолые дээшэлүүлхэ, болбосоруулха талаар ехэ амжалтанууд туйлагданхай. Харин адуу үсхэбэрилхэ талаар иимэ амжалтануудые дурдахын аргагүй байһамнай тон харамтай. Адуун һүрэг үнөөхил, урда мэтэ, үбэл зунгүй хээрэ бэлшэжэ, хоолойгоо тэжээдэг, тэндээ үдэжэ, үрэжэжэ ябадаг зандаа. Тиимэ бaин гэһээнь бидэ:

— Адуун колхоз, совхозуудта олзо багаар оруулна, — гэлдэхэ эрхэтэй аалди? Морин эрдэни ахир тулюур, шадабари муутай байһандаа бэшэ машина, техникэдэ түригдэһэндөө бэшэ, харин өөрөө бэеэ хамгаалжа шадаха, хүсэ шадал түгэс байһандаа хүнэй зүгһөө нимэ бага хайхарамжада хүртэнэ. Уран зураашын «Адуун хээрэ» гэһэн зурагые ажаглахадаа, иимэ тобшололдо ерэнэбди.

ЗУРАГ хаража байхада адуунай шонотой тэмсэдэгынь һанаанда ороод палахагүй юм. Уран зохёолшо Ц. Номтоевой «Хүлэг» гэһэн романтическа зохёол соохи Гөөнтэй зээрдын шононуудтан тулалдаһаниинь элеэр һанагдана. Нүгөө уран зохёолшо М. Осодоевой Алаг зээрдэ азаргын («Адуушанай хүбүүн» гэжэ повесть) шононуудтай тэмсэһэнэй эсэстэ баатар үхэлөөр унаһан тухай удаа дараалан һананабди. Ингэжэ Ц. Сампиловай «Адуун хээрэ» гэһэн зураг харагшын сэдьхэлдэ уран зохеол соохи образуудые дахуулан түрүүлжэ шадаха шадалтай байна.

«УРГАШАН». Поэт Ч. Цыдендамбаевай хэлэһэнэй ёһоор, гүйгөөшын халтирхай нюрган дээрэ тороогүй буряад хүбүүд тон хомор байха. Бухал шэрэдэг үхибүүд соохоо морёо урилдаалгаагүй нэгэн олдохо аал? Үрсэ мориие эрьюулээгүй адуушан гү, али моришон олдохогүй байха. Морёор гүйлгэхэ ондоошье шалтагууд үсөөн аал даа! Ц. С. Сампиловай «Ургашан» гэһэн уран бүтээлэй урда үни удаан зогсогшод гэдэргэ һөөргөө ябажа байжа зурагые харагшад морёор гүйлгэһэн эдир залуу напала досоогоо оруулан зогсонод.

Сагаан үүлэнэй забһараар сэнхир тэнгэри харагдана. Һайнаар ургаһан ногоон Томоор зураатай ургашанай морин доогуур, саана — сэнхир уулын хормойдо адуун һүрэгэй бэлшэжэ ябаһаниинь харагдана. Ургашан эмниг алагые адуунһаа таһалаад наашань намнаа хаш. Теэд алаг зээрдэ һөөргөө пүрэгтээ ниилэхэ хүсэлтэй, булга һүрэжэ хотироо байна. Энээниие обёорһон хоёрдохи адуушан сагаан морёороо саанаһаань амадан табилуулаа. Тиихэдэнь алаг зээрдэ саашаа харайба. Хүхэ даалимба дэгэлтэй буряад ургашан зээрдэ моринойнгоо жолоо табинхай, хоёр гараараа ургаяа бажуугаад, эмниг алагаингаа хойноһоо намнажа оробо. Эмнигэй яаха аргагүй ахигдажа ябаһаниинь элихэн. Алаг зээрдэ ургашан хоерой хоорондохи зай хараа оаиса агшахадал гэнэ. Дүрбэн табгай шүүрүүлэн, урдаһаашна монсойсо сэрэжэ ябаһан моринои хүл доогуур орогүй ходоржол байгша газар, шэхэндэ шууяһан һалхинай эшхэрээн — эдэ бүгэдын ритмһээ тэмсэлэй, илалтын хүгжэм бүридэжэ, ургаша буряадай досоо сэдэлжэ ябаһан үе.

«Ургашан» гэһэн уран зурагые харахадаа, танил нимэ мэдэрэлдэ абташоод, зурагһаа түргөөр холо болохо шадалгүй, тэндээ эрьелдэн удаан зогсоо һэм. Уран зураашын бирын хүсэн иимэ ха юм даа. Суранзан шэнги татажал байха.

«ҮҮРЭЙ СОЛБОН БА ТЭРЭНЭЙ СПУТНИГУУД» гэһэн зурагай ойро зогсоё. Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ музей соо Л. Д. Доржиев хори шахуу уран зурагуудаа табижа, харагшадай һайшаалда хүртэһэн байна. Эдээн соохоонь «Үүрэй Солбон ба тэрэнэй спутнигууд» «Союз-Аполлон» гэһэн бүтээлнүүд онсо илгарна. Мүнөөнэй темэдэ зорюулжа зурагдаһан энэ хоёр зурагые үльгэрэй жэшээнэйхээр үзэсхэлэн гоёор зураха үндэһэн хэр байгаа гээшэб? Үүрэй Солбон тээшэ Советскэ Союзай «Венера» гэһэн спутнигуудые эльгээлгэ, «Союз-Аполлон» хоёрой суг ниидэлгэ — эдэ бүгэдэ үльгэрэй жэшээнэй үйлэ хэрэгүүд болоно ха юм. Тиимэ хадань Л. Доржиев дурсагдагша хоер зурагаа үльгэрэй жэшээнэйхээр бүтээһэн байна.

Үүрэй Солбониие уран зурааша түхэреэнээр зураа. «Венера-9», «Венера-10» гэһэн хэмэл спутнигууд тэрээниие тойроод замбуулинайнгаа аян замые үргэлжэлүүлнэ. Гэбэшье Үүрэй Солбоной ёһото образ хадаа захагүй замбуулинаар ниидэжэ ябаһан шаргал улаан бэетэй дангина болоно.

Замбуулинай совет онгосонууд хэдэн һара ниидэжэ, Үүрэй Солбондо хүрэдэг байна. Үүрэй Солбон дэлхэйн поэдүүдэй дуун, шүлэгүүд соо суурхаһан үльгэрэй жэшээнэй юртэмсэ ха юм. Энэ ойлгосотой. Теэд Үүрэй Солбоной образ юундэ гоё һайхан дангина болохо ушартаиб? Үүрэй Солбоной ород нэрэ хадаа «Венера» болоно. Ород хэлэндэ эрэ, эмэ ба эрсэ гэһэн юумэнэй нэрэнүүд байдаг. «Венера» хадаа эмэ юумэнэй нэрэ болоно. Эхэнэрэй һайхан дүрые зурахадаа, уран зурааша энээниие баримта болгоо хаш. Хубсаһатаи бэшэ, харин нюсэгэн дангиные зуралга үльгэрэй жэшээе бүри хурсадхажа үгэнэ.

«Союз-Аполлон» гэһэн зураг ямар байгуулалтатай, композицитайб? Шэмэтлэн гоеон зураһан һарын дүхэриг дабаан мэтээр матарна. Дабаанай саанаһаа наашаа дабшан, совет космонавтнуудай зээрдэ морин гэшхэлнэ. Оронойнгоо улаан тугые далбуулпан манай хоёр космонавт мориндоо һундалдаад ябана. Өөһэдынгөө туг барипан американ астронавтнууд хажуудань зэргэлээд, сагаан хүлэгтөө һундалданхан. Космосой табан баатарнуудай морид харайжа, гүйлдэжэ яоанагүи, харин зорипон хэрэгээ бүтээһэн шэнжэ үзүүлжэ, түбшэнөөр дүрбэн туруунһаа дүлэ бадартар гэшхэлэлдэнэ. Мүн космонавтнууд, астронавтнууд аажам, даруу һуудалтай. Улаан, сагаан, хара шэрэнүүдые хэрэглэһэнэй ашаар «Союз-Аполлон» хадаа һүр жабхалан түгэс, үльгэрэй һайхан зураг боложо үгөө.

ҮЛЬГЭР... Ингэжэ бодоходо, Аламжа мэргэнэй Алтан, Шоно-Баатарай халюун шаргал морид, Үбгэн Жэбжээнэй мэргэцэн долоон жэлдэ гүйжэ эсээгүй доёо зээрдэ морин түрүүтэй — манай сэдьхэлдэ ороно. Энэ нэгэ талаһаа. Нүгөө талаһаа буряадууд мориёо шэмэглэжэ һоёохо, тэдээндэ магтаал, соло дуудаха — иимэ байна ха юмбибди.

> Адуунай дотороо
> Оншолжо бариһан,
> Амитан зондо гайхал
> болоһон
> Арсалан мэтэ сээжые
> Дэлбэлзүүлэн амилһан,
> Аргали мэтэ уусые
> Бүмбэлзүүлэн харайжа,
> Загал мэтэ булшангые
> Бахилзуулан,
> Загаһан мэтэ нюргые
> Гүбэлзүүлэн харайдаг...
> Хоёр сүрмэн шэхэнһээ
> Утаа башхаса,
> Дүрбэн хүлэи туруунһаа
> Дүлэ сасартар харайжа,
> Габитаран хүлэгэй урда
> Ташуургүй тобонгшо...
> Суутай хүлэгынь

Л. Доржиевай замбуулинай баатарнуудта «Союз-Аполлон» гэһэн зурагаар соло дуудаа гээшэ гэжэ ойлгохоор.

Э. БАЛЬЖИНИМАЕВ,
зоотехник.

Чингис ГУРУЕВ

ЗҮРХЭНЭЙ ВАЛР

> Түрэл дайдамнай, Буряад нютагнай
> Түмэн арадай магтаал болонхой.
> Хүсэл һаналай һайхан уряалтай
> Хүнэй зорилгоор замдаа гаранхайб.
>
> Ажабайдалнай хүндэтэй —
> Амгалан, һаруулхан, золтой даа
> Ажал хэрэгнай абьяастай —
> Амархан, сарюухан, найдамтай даа.
>
> Мүшэн заяатай Һэбхеэн уламнай
> Мүнхэ үеын найдал юрөөлтэй.
> Оюун бэлигээ хүгжөөн баталхаа
> Омог баяраар холые зоринхойб.
>
> Ажабайдалнай хүндэтэй —
> Амгалан, һаруулхан, золтой даа
> Ажал хэрэгнай абьяастай —
> Амархан, сарюухан, найдамтай даа.
>
> Эгээл хайратай эжы, абамнай
> Энэ наһанайм жаргал юм даа,
> Урин таанартаа бэлэг болгожо,
> Уян сэдьхэлһээ дуугаа баринхайб.
>
> Ажабайдалнай хүндэтэй —
> Амгалан, һаруулхан, золтой даа.
> Ажал хэрэгнай абьяастай —
> Амархан, сарюухан, найдамтай даа.

> Сэрэг нарһадай
> Сэнгүү зэргэдэ зогсоһон
> аад.
> Сэлгеэ таладаа
> Сахюулда гараһан
> шэнгеэр
> Хоёр модон,
> хоёр модон
> Холо таһаран,
> Эндэ һуушоо гү, али
> Эрьен бусахаяа
> Хооһон дайдада
> Харуулшад мэтээр
> байшоо гү?

П. ЖАПОВАЙ фотоэтюд.

ФУТБОЛ

МИХАИЛ ПАСТУХОВОЙ ГУРБАН БҮМБЭГЭ

Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» — Нижний Тагилай «Уралец» 4:1

Энэ уулзалга бага бэшэ удхатай байгаа. Хэрбээ талмайн эзэд шүүгдэшоо һаа оро бодогүй гэдэргээ «шэдүүлшэхэ» һэн. Харин Нижний Тагилай футболистнууд турниран таблицада ээлжэ ябаһан зургаадахи һууриһаа яашье «хобхорхо» дурагүй байһан юм. Ушар иимэһээ нааданай түрүүшын минутаһаа талмай дээрэ хэн юун гэшэгүй шанга тулалдаан дэлгэрһэн байна. Тингэжэ уулзалгын тэн бологор анамана мүрысэжэ, алишье командань булюу хаба шадалтаи байһанаа харуулжа шадабагүи. Энэл үедэ улаан-үдынхид яһала болохотойгоор, бүмбэгэеэ түргэ түргөөр бэе бэедээ үгэлсэжэ байгаад, ээлжээтэ добтолгоёо эхилбэ. Аилшадай ялын талмай дээрэ эбсэшэгүй тэмсэл, олон футболистнуудай хөөрсэгэнөөн болобо. Эгээл эндэ «Уралецай» хамгаалагша гараараа бүмбэгэ сохижо, нааданай гурим эбдэбэ. Тиихэдэнь нааданай судья шанга гэгшээр жэмбүүрдээд, гараараа арба нэгэ метрэй тэмдэг тээшэ сухарилтагүйгөөр заагаан байна. Пенальти. Ялын энэ бүмбэгые «Сэлэнгын» добтологшо Виктор Пугач тордиһогүйгөөр сохижо оруулба. Табло дээрэ—1:0. Уданшьегүй талмайн эзэд үшөө нэгэ амжалта туйлаба. Энэ удаа улаан-үдынхидэй добтологшо Михаил Пастухов хоёрдохи бүмбэгэ сохижо оруулһан байна. Ингэжэ нааданай түрүүшын хахад дүүрэһэн юм.

Забһарлалгын үедэ энэ уулзалгын дүн тушаа стадион дээрэ элдэб хөөрэлдөөн, олон янзын һанамжанууд хэлэгдэһэн байха. Зарим ушарта шанга шанга арсалдааншье гараһан байха.

Амжалтаяа батадхахын тулада манайхид үшөө нэгэ бүмбэгэ заабол оруулха уялгатаи, — гээд зарим нэгэшүүл һанамжаяа эрид мэдүүлхэ юм. — Тингээгүй паа, 2:0 тоомнай «хооһон сууха» болоод һалашахадаашье ядахагүй.

Үгы ааб даа, юу хэлэнэ гээшэбта, — гээд, нүгөөдүүлынь таһа арсаха, бу ляалдаха юм.—Алишье талаараа «Сэлэнгэмнай» бүлюу байна бшуу. Сохом лэ диилэхэ.

Футболдо дуратаншуулай арсалдааншье арсалдаан юм бээз. Зүгөөр нааданай хоёрдохи хахадай эхилэмсээр аилшад, һөөргөө харалтагүй гэһэн юумэндэл, добтолжо ма[illegible]. Энэ үедэ гол түлэб «Сэлэнгын» хамгаалагшадай алдууһаа боложо, Нижний Тагилаи футболистнууд харюугай бүмбэгэ сохижо оруулаа. Табло дээрэ 2:1 гэһэн тоо аржышаба. «Манайхид хэр гэлдэхэнь гээшэб» гэһэн бодол хүнүүдэй толгой «химэлжэ» эхилбэ хэбэртэй. Энэмнай ехэл найдабаригүи, холборхойхон тоо ха юм.

Үгы даа, тиимэ бэшэ байба. Өөһэдынгөө талмаи дээрэ яажа диилдэжэ болохоб гэһэндэл, улаан-үдынхид эбхэрмэ шанга добтолгонуудые хэжэ, талмайн хоёр захаарше, тэгэн дундуурше эршэтэй түргөөр урагшаа дабшажа аилшадаа яһалашье мэгдэхээгээ. Иимэ үенүүдтэ Михаил Пастухов, Эдуард Эдуардов, Юрий Кокорин болон бусад добтологшодой түрүү зэргэдэ эрхэ бэшэ гаралсаад лэ, «Уралецай» ворота тээшэ шуумаихаар хододоо бэлэн байха юм.

Тобшохоноор хэлэбэл, талмаин эзэдэй удаа удаагаар хэдэн дахин хэлэл добтолгын эсэстэ Михаил Пастухов үшөө хоёр бүмбэгэ аилшадтаа «бэлэглэжэрхёо» һэн. Нижний Тагилай футболистнууд шүүгдэхэ аюулдаа яажашье һаань гарахын, ядабал тэнсэхын тулада һүүлшын хүсэ зангидажа улаан-үдынхидэй ворота тээшэ тэгүүлжэ, зорижо мэдэһэн юм. Теэд тэдэнэй иимэ нэтэрүү оролдолгоһоо мүртэй үрэ дүн гараагүи, табло дээрэ аржыжа байһан 4:1 тоо хубилаагүй һэн. Энэ нааданай герой хэн бэ гэһэн асуудалай гараа һаа, футболдо дуратайшуул огто маргангүй «Михаил Пастухов» гэхэ байха. «Молодец, Миша!», «Мо-лод-цы!» гэһэн хашхаралдаан стадион дээгүүр дэмы суурятаагүй байгаа ёһотой. «Уралецай» ворота руу ороһон гурбан бүмбэгын автор — «Молодец, Миша!» гүүлэһэн Пастухов ха юм.

С. АЛЬЧИРОВ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдтэ фильм». «Всадник над городом» (үнгэтэ). 13.20 — «Кот в сапогах»—мульт фильм (үнгэтэ). 13.40 — «Харгы замда аюулгүй ябаха». 14.10 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга (үнгэтэ). 14.40 — «Элүүр энхэ байлга» (үнгэтэ). 15.10 — «Ан амитадай аимаг» (үнгэтэ). 16.10 — «Гайхалта концерт» — кү[illegible]лануудай фильм-зүжэг (үнгэтэ). 18.00 — «Время». 18.30—Забһарлалга. 18.40 «Би Русь тухай дуу зохёоголби»—баримтата фильм. 19.00—«Сагаан һүниүүд» гэжэ искусствын фестиваль. Ленинградһаа дамжуулагдаха (үнгэтэ). 21.00—Шэнэ һонин. 21.15—«Испанские миниатюры»—нэгэ акттай балет (үнгэтэ). 22.05—«Музеин ба выставкын залнуудаар». А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ уран зурагай гүрэнэй музей. «Франциин үнгэтэ зурагууд». (Нэгэдэхи дамжуулга, үнгэтэ). 22.35—«Циркын галнууд» (үнгэтэ). 23.00—Футболоор СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн. «Динамо» (М.)—«Шахтер» (Донецк). 23.50 — Забһарлалга. 24.00—«Время». 00.30—Футбол «Динамо» (М.)—«Шахтер» (Донецк).

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр эндэ тэндэ бороо орохо, сэлмэхэ. Байгал шадар бороо орохо. Баруун тээһээ һалхилха. 20—25 градус дулаан болохо. Байгал шадар 16—21 градус дулаан болохо. Һүниндөө 11—12, үдэртөө 23—25 градус дулаан болохо.

Июлиин 4—5-да бүрхэжэ, сэлмэжэ байха. Балай бороо орохогүй. Бага сага һалхилха. Һүниндөө 8—13, үдэртөө 23—28 градус, хойто аймагуудаар ба Байгал шадар һүниндөө 3—8, үдэртөө 18—23 градус дулаан болохо

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

Индекс: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приемная—2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-32, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров—2-67-81, информации — 2-34-05 общественная приёмная — 2-56-62 машинное бюро— 2-57-63 корректорская — 2-35-85, фотолаборатория — 2-33-61.

ЮРТЭМСЫН ТААБАРИНУУД

ГУРБАН ХҮНГЭН:
Урдахадаа уһан хүнгэн,
Хиндэхэдээ үдэн хүнгэн,
Үргэхэдэ үбһэн хүнгэн.

ГУРБАН ХҮНДЭ:
Тулаад үргэхэдэ шулуун
хүндэ,
Туһалаад ерэһэн ураг
хүндэ,
Тахижа һууһан нютаг
хүндэ.

ГУРБАН ХУРСА:
Гүлгэн нохойн шүдэн
хурса,
Зунай бугын эбэр хурса,
Үхэхэ хүнэй нюдэн хурса.

ГУРБАН ХУРДАН:
Хүлэг мориной хүл
хурдан,
Хурса хүнэй һанаан
хурдан,
Хүжүүн номын һурша
хурдан.

ГУРБАН ҮГЫ:
Худагай оёор загаһагүй,
Хуушанай үгэ худалгүй,
Хүнды тэнгэри
гэшхүүргүй!

ГУРБАН БАГА:
Үбпэ ургаһан нуур бага,
Эрэ хүнгүй эхэнэр бага,
Ахалагшагүй албата бага.

ГУРБАН ХОЛО:
Хашан мориндо харгы
холо,
Харуу хүндэ нүхэр холо,
Үхэпэн хүндэ наран холо.

АЛАЙРАЙ ТААБАРИНУУД
Хүр хуурай таабари,
Хододоо хүнэй таахагүй
таабари.
Жэл жэлэй таабари,
Жэгдэ хүнэй таахагүй
таабари.
(Бэшэг бэшэхэ).

Түмэр хүлэг
Түбеэр дэншээ.
(Поезд).

Агар зандан модон
Арбан хоёр һалаатай,
Арбан хоёр һалаадань
Зуун жаран борбоосгой.
(Жэл, һара, үдэр).

Гэдэһэнинь яһан,
Голынь модон,
Нюргаининь мяхан.
(Номо годли).

Түмэр могой
Модон һүүлтэй.
(Буу).

С. П. БАЛДАЕВАЙ
суглуулбариһаа.

ИИМЭШЬЕ УШАР ВОЛОДОГ

Архиин хойшолон

Намарай нэгэтэ үглөөгүүр Намсарай хонидоо бэлшээридэ гаргаад, тэдэнэйнгээ хүсэ шадалынь хаража, хүхин баярлажа ябатарнь, томоһоо томо, тарганһаа тарган нэгэ хониниинь һүрэгһөө гээгдээд хэбтэшэбэ. «Энэ яаба, юун болобо гээшэб?» гэжэ сошоһон Намсарайн хэбтэһэн хониной хажууда гүйлгэжэ ерэхэдэ, тэрэнь хүндөөр амилжа, хамар аманһаа хөөһэ хаяжа байба. Гэртээ түргэн ошоод, эм дом, үдхэн сай асаржа шудхаһаар байтарнь, хониниинь үхэшэбэ.

Болоһон ушарые Балдан ветеринарта дуулгахыень Намсарай хүнөөр захюулба. Тэрэ гэһээр гурбан хоног үнгэрбэ. Һамгаяа отаратайнь бэлшээридэ гаргаад, Намсарайн хонидойнгоо байра заһажа байтар, хэдэн үдэр архи ууж хүндөөр мангарлашаһан ветфельдшер ерэбэ.

Намсарай яаралтаихаар гэртээ ороод, стол дээрэ хилээмэ, саахар, тоһо, халуун шүлэ, сай табиба. Уданшьегүй Балдан ветеринаршье гэртэ бии болоод орхибо. Гараа түргэнөөр угаагаад, тэрэмнай столдо һуужа халуун сайда амаа хүрөө болоод, табагтай шүлэнһөө нэгэ хоёр халбагадаад:

— Ингээд лэ дүүрээ гү? Тархи заһаха нэгэшье хундага үгы юм аал? — гэжэ зандарба.

— Үгыл даа, Балдан Доржиевич. Үнинэйшье магазинда ошоогүйбди,—гэжэ Намсарай бэеэ сагааруулба.

— Ямаршье тархигүи хүмши даа. Үхүүлһэн хониемни үзэхээ намайе ерэхэл байха гэжэ мэдээд лэ байгааш. Нэгэ хахадые абажа бэлдэхэдээ ехэ гарзада орохогүйл һэнши. Теэд яахаб, үнгэрһэн юумэн үнгэрөөл гээшэ. Хожомынь зааха ухаатай болоно бэзэш,—гээд столһоо бодожо, сүүмхэ соохоо саарһа гаргажа акт бэшэбэ.

Балдан ветеринарай ябаһан хойно Намсарайн стол дээрээ хэбтэһэн акт абажа уншахадань, «Хонишоной гэмээр хонин үхөө. Хадагдапан тараанай поли дээрэ гү, али паар дээрэ ургаһан шара сэсэгүүд соо хонидоо адуулаа» гэжэ тэрээн соонь бэшээтэй байгаа бэлэй.

Тэрэ гэһээр Балдан ветеринар хэдэн һарын туршада Намсарайнда хүлөөшье табибагүй. Сэхынь хэлэхэдэ, Намсарайншье отара дээрэ ветфельдшерэй хэрэг үгы һэн. Хонидынь бултадаа бүрин бүтэн, тобир тарган байгаа.

Гэбэшье гэнэ гэжэ болодог лэ ха юм даа. Үбэлэй тэн багаар Намсарайн хүршындөө хүрөөд ерэхэ зуура, нэгэ хониниинь үбһэнэй харшын хоёр һургаагай хоорондо тархяа шэхэжэ, хүзүүгээ булга мушхажархёод хэбтэбэ. Тэрэнээ таргажа ядан, тулижа байтарнь, Балдан ветеринар хажуудань ерэнхэй, баярлаһан хэбэртэйгээр:

— Ямар харатай юумэ болобо гээшэб! Бү яара, хоюулан мэнэ гаргахабди, — гэжэ байжа һогтуухан, архиин хоронд эрьелдэхээ болишоһон хэлээ жажалан ташажа байгаа һэн.

Үхэһэн хониёо гаргажа хаяад, хоюулан гэр тээшэ ошобо. Тэрэ хоёрые хараһан Намсарайн һамган стол түхеэржэ эхилбэ. Баян стол хараһан Балдан бүришье хүхюун болоно. Намар болоһон ушарые мартаагүй Намсарай буфет соогоо хадагалжа байһан хахадые гаргажа:

— Балдан Доржиевич, энээхэниие барижа орхигтыл даа. Үнинэйл һуужал байдаг юм,—гэбэ.

— Юунэй арсаан байхаб, һуладхаад хаяна бэзэб. Өөһэдөө һуулсагты,—гээд орхино дэмышье һаа.

— Манай уудаггүйе мэдэдэг лэ ха юмта. Өөрөө барижа хайрлагты, — гэнэ Намсарайн һамган.

Багахан дуталдаад ябапан Балдан архи табюулхадаа аргагүи баяртай, хүхюутэн боложо:

— Таанар тэрэ хүзүүгээ булгаржа үхэһэн хонин тухай һанаагаа бү зобогты. Би мэнэ гэһээр тэрээниетнай нэгэ тээшэнь болгохоо,—гээд сүүмхэһээ саарһа гаргажа акт бэшэнэ.

Балдан Доржиевич, орхигты. Манай зэмээр хонин үхөө ха юм, бидэ өөһэдынгөө хони отарадаа табихабди, гэжэ Намсарай ветфельдшерые аргадана.

Хонишоной хэдышье арсажа байгаа һаань, Балдан акт бэшээд, комод дээрэ табижархиба.

Намсарайтанай табиһан хахадые ууҗа, Балданай нилээд һогтоод һуутар, совхозой ахамад ветврач Содном Соктоевич орожо ерэбэ.

— Намсарай, тэрэ хонинши хайшан гээд үхэшэбэб? —гэжэ шэрүүнээр асууба.

— Хари үхэшөөл даа,—гэжэ гэрэй эзэн мэхэтэйгээр харюусаба.

— Хари үхэшөөл даа! Харууһагүйгөөр хонидоо орхёод ошоһомнай иимэ юумэ болошоо гэжэ сэхынь хэлэхээ яанаш,—гэжэ Содном Соктоевич сухалдажа байтараа, найгажа һууһан ветфельдшерые харан гэһээр:

— Ши, Балдан, баһа архяа залгаад, энээгээр зайжа ябана гээшэ гүш даа? Шамай нэгэдэхи отделениин отаранууд дээгүүр ябаарай гээ бэлэйб. Болёол хүн баинаш даа, хэзээ энэ хара уһаяа орхихо хүмши?—гэжэ байжа гэр соогуур түргэнөөр алхалжа байтараа. Балданай бэшэжэ комод дээрэ орхиһон акт абажа уншаад:

Аа, та хоёр нигээд архидажа байна гүт? Энэтнай минн орхигдохогүй. Тэрэ хониёо хоюулан түлэхэт,—гэжэ байтараа Балданда:

— Зэмэтэй зарим хонишодто ши нимэ худал, хуурмаг акт хэжэ үгөөд, архинепь уудаг хүн байнаш. Энээниеш хуу шалгахабди. Юрэдөө хүрөө даа. Шинии хүдэлжэ, совхозые абархашни хэсүүл байна,—гээд гаража ябашаба.

Тэрэнэй һүүлээр хэдэн хоногой туршада Балданай ажал шалгагдаба, худал акт табидагынь элирүүлэгдэбэ. Намсарайн намар үхэһэн хониной хорото ногоо идиһэн, нүгөөдынь—өөрынь тэмээр хосорһон мэдэгдэжэ, хонишон зэмэгүи боложо һалаа юм. Худал, хуурмаг акт табидаг архинша ветфельдшер тушаалһаа сүлөөлэгдэжэ, совхоздо хохидол хэһэнээ түлэхэ болобо.

Архинша хүнэй ябадал иимэл юумэл даа. Архиһаал бэеэ абарагты.

Ц. СУБАНОВ.

Гунга ЧИМИТОВ

ӨӨРЫН ХАРУУЛҺАН ЖЭШЭЭ

Басни

> Жалгын шара Үнэгэн
> Жаахан, хүбүүндээ
> хандажа:
> «Хайрата үримни,
> Хамагай дунда
> Үнэн сэхэ заншалаараа,
> Үсхэлтэ түрүү
> хэрэгээрээ
> Хүндэтэй ябаарай!» —
> гэжэ
> Хүсэһэн, һанаһанаа
> хэлэбэ.
> Харин өөрөө
> хүбүүнэйнгээ
> Хараһаар, мэдэһээр
> байтар,
> Худал үгэ тараана,
> Хуурмаг мэхэ гаргана,
> Хулгайн мүрөөр
> харгылна,
> Хумхаа аашаар
> дашуурна.
> Хабтагар бүдүүн
> һүүлээрээ
> Хара хэрэгээ баллана.
> Хэлэһэн, зааһан һургаал
> Хэдэг хэрэг хоёройнь
> Хоорондоо алгасадагыень
> Ходо харадаг хүбүүниинь
> Һаруул һайхан замаар
> Һайбарлахаа арсаба.
> Эхынгээ һарюу
> харгыгаар
> Ээлүүдгүйхэн дабшаба
> Хүмүүжүүлгын хэрэгэй
> Хүшэр хүндэнь мэдээтэй.
> Үлүү хооһон номнолон
> Үрэ дүн ээлтэй лэ,
> Эрхим жэшээ харуулжа,
> Энэ наһаараа ябыт гэн,
> Хамаг эхэ эсэгэнэртэ
> Хандабаб энэ
> басняараа.
> Үрэ хүүгэд гээшэмнай
> Үндыхэ, ехэ болоходоо,
> Аба, эжыгээ хаража,
> Ашата һайхан
> хэрэгһээнь
> Үльгэр жэшээ абадаг лэ,
> Үнэншэ хүнүүд болодог
> лэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Һэшхэлэйнгээ уряагаар ажаллаха гээшэ хүдэлмэришэнэй хуули ёһо»—мүрысөөндэ хабаадагшын үгэ. «Арбадахи табан жэл: түрүүшын жэл»—суглуулбари. «Шэнэ-Бэрээн бэеэ аршална...»—шалгалтын материал.

Хоёрдохи хуудаһанда. Буряадай АССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сесси. «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан республика дотор арадай хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые саашадань дээшэлүүлхэ хэмжээ ябуулганууд» тухай нүхэр А. И. Кораблевой элидхэл ба элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ.

Гурбадахи хуудаһанда. Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгын үргэлжэлэл. «Худалдан абагшын аша туһада»—А. Именохоевой статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Уг гарбалай шадабари» — Ч. Гомбоинай статья. «Зунаи үбшэнгүүд»—врачай зүбшэл. Мүрдэгшын тэмдэглэлһээ.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03595. Заказ № 00667.